

DET
DANSKE
FILMINSTITUT
MEDIE- &
FILMPOLITISK
OPLÆG
2019-2022

Forside:

En frygtelig kvinde, der i slutningen af januar 2018 var set af 150.000 danskere, er et humoristisk drama om et moderne parforhold oplevet fra mandens perspektiv. Christian Tafdrup repræsenterer en ung generation af instruktører, der markerer sig med skarpe, kompromisløse fortællinger skabt på lave budgetter.

En frygtelig kvinde (2017) af Christian Tafdrup. Foto: Nordisk Film

Redaktion

Claus Ladegaard
Jakob Buhl Vestergaard
Palle Dam Leegaard
Claus Noer Hjorth

Udgivet af

Det Danske Filminstitut
Februar 2018

Grafisk Design

Rasmus Koch Studio

Trykt hos

Rosendahls

Oplag

600

ISBN

978-87-871-9535-5

Tak

Som forberedelse til det medie- og filmpolitiske oplæg 2019-2022 inviterede Det Danske Filminstitut i 2017 til en række dialogmøder, hvor mere end 200 fagpersoner mødte op for at drøfte de udfordringer og muligheder, som branchens aktører står over for.

Filminstituttet vil gerne takke for det store engagement ved møderne på adresser fra Filmby Aarhus i vest til Refshaleøen i øst og håber, at dialogerne eller dele heraf kan genfindes i de beskrivelser af udfordringer og løsningsforslag, som oplægget rummer.

INDHOLD

RESUMÉ	2
1 VÆRDIEN AF DANSK FILM	5
2 DIGITAL OMSTILLING	11
3 DEN FINANSIELLE UDFORDRING	15
4 INDRETNING AF STØTTESYSTEMET	21
5 FILM OG FILMKULTUR FOR BØRN & UNGE	41
6 MANGFOLDIGHED I DANSK FILM	49
7 FILMFORMIDLING	53
8 DIGITALISERING AF FILMARVEN	61
BUDGET & NØGLETAL	63

RESUMÉ

Den digitale udvikling har grundlæggende forandret, hvordan vi ser film og andre fortællinger i levende billeder. Forandringerne påvirker også dansk film og økonomien bag, og den hastige udvikling understreger nødvendigheden af, at de kommende aftaler på film- og medieområdet skal kunne favne en fireårig periode på meningsfuld vis.

Øget fleksibilitet er derfor et nøgleord i Filminstitutts oplæg, der har fokus på at sikre indhold af kunstnerisk kvalitet og med kulturel værdi til alle borgere, støtterammer med plads til film og levende billeders mangfoldige udtryk, en bred og tidssvarende filmformidling samt en film- og mediepædagogisk indsats i trit med den digitale udviklings krav og potentialer.

Oplægget tager afsæt i de tre hovedudfordringer, som dansk film står over for i den globaliserede medievirkelighed:

- At styrke filmens værdi og kulturelle betydning
- At følge med den digitale omstilling
- At sikre finansieringen af dansk film

Filmens værdi og kulturelle betydning refererer til dansk film som et fælles kulturelt fortolkningsrum for forskellige forståelser af vores eksistens, samtid og historie. Støttesystemet skal indrettes, så det styrker dansk films kulturelle betydning for den enkelte og for samfundet.

Nødvendigheden af digital omstilling dikteres af den nye medievirkelighed, kendetegnet ved skelsættende ændringer i produktion og brugermønstre. Nye medier, formater og platforme opstår. Nye publikumsvaner, distributionsformer og forretningsmodeller udvikles. Situationen kræver fleksibilitet og mindre detailregulering i tildelingen af filmstøtte samt en omstilling af filmformidlingen.

Finansieringen af dansk film er faldende på grund af forandringer i indtægtsgrundlaget. Endvidere er konkurrenceforholdene på det digitale indholdsmarked udfordret af nye globale aktører. Der er behov for øget finansiering og en styrkelse af indtægtsgrundlaget, hvis kvaliteten og mængden af danske fortællinger skal fastholdes.

Det bør være et succeskriterie for dansk film at have en markedsandel i Danmark på 25 % i biograferne og at være fast repræsenteret på de væsentligste internationale filmfestivaler.

Filminstituttet foreslår en række centrale indsatsområder, som udfoldes i de følgende kapitler. Oplægget fokuserer især på støttesystemet til film og levende billeder, da det er på dette område, at de største udfordringer findes:

- *Fleksibilitet i støtten til fiktionsfortællinger.* Udviklingen inden for film- og medieområdet går hurtigt, og støttesystemet savner økonomisk rummelighed og fleksibilitet på tværs af formater og platforme. Filminstituttet foreslår, at såvel filmstøtten som Public Service Puljen på fiktionsområdet styrkes økonomisk, og at der etableres mulighed for, at projekter kan støttes på tværs af støtteordningerne, hvis formatet er tiltænkt flere platforme, eller ambitionsniveauet kræver en ekstraordinær stor økonomi. Filmstøtten på spillefilmområdet øges med 50 mio. kr. årligt.
- *Fleksibelt støttesystem for dokumentarfilm og -serier.* I lighed med fiktionsområdet er det nødvendigt med øget rummelighed og fleksibilitet for at kunne understøtte

dokumentarfilmene og de ændringer, der også finder sted her. Filminstituttet foreslår, at filmstøtten fastholdes på sit nuværende økonomiske niveau, og at Public Service Puljen styrkes med fokus på dokumentarserier til tv og digitale platforme.

- *Public Service Puljen styrkes økonomisk og fastholdes som selvstændig ordning.* Public Service Puljen skal udbygges gennem etableringen af to redaktioner – én for fiktion og én for dokumentar baseret på de etablerede public service-kriterier om originalitet, betydning og kvalitet. Endvidere skal de uafhængige producenter være ansøgere til puljen for at frigøre den fra dens aktuelle binding til traditionelt tv og derigennem øge programmernes udbredelse. Herved opnås platformsneutralitet på fiktions- og dokumentarområdet, og der etableres bedre muligheder for samspil med filmstøttesystemet. Public Service Puljen øges med 60 mio. kr. årligt til 100 mio. kr. årligt.
- *Ny børn og unge-pulje.* Spillefilm, dokumentarfilm og traditionelt tv har stadig sværere ved at slå igennem i forhold til målgruppen. Det kræver et nyt og tværgående fokus for at få indhold med kvalitet og kulturel betydning tilgængeligt i de medier og på de platforme, som børn og unge bruger. Filminstituttet foreslår, at filmstøtten og Public Service Puljens støtte til børn og unge samles i én pulje, der kan støtte film, serier, spil og andet relevant platforms- og formatneutralt kvalitetsindhold. Til puljen afsættes 50 mio. kr. af Filminstituttets eksisterende midler samt 100 mio. kr. fra licensmidlerne – i alt 150 mio. kr.
- *Økonomisk bidrag til dansk indhold fra udenlandske aktører.* Finansieringen af dansk indhold er under pres, da indtægterne i stigende grad tilfalder udenlandske aktører, hovedsageligt de internationale streamingtjenester. Investering i dansk indhold presses yderligere, når andre EU-lande indfører bidragskrav, der vil skævvride konkurrenceforholdene i Europa. Filminstituttet vurderer, at VOD-tjenesterne via ny EU-lovgivning kan forpligtes til at bidrage med 70-100 mio. kr. årligt.
- *Filmhistorier fra hele landet.* Et Danmark i kulturel balance er til gavn for den enkelte og for samfundet. Det kan styrkes blandt andet ved at øge produktionen af originale, danske historier, som foregår og er produceret uden for hovedstadsområdet. Filminstituttet foreslår, at indsatsen sker i samarbejde med og med finansiering fra de regionale filmfonde. Til indsatsen afsættes 30 mio. kr. årligt fra licensmidlerne.
- *Styrket filmformidling.* Filmformidling skal fortsat styrkes i hele landet. De eksisterende brede formidlingskanaler, som Filminstituttet har etableret, skal videreudvikles i samarbejde med lokale aktører og med involvering af brugere og interessenter. Det gælder Cinematekets aktiviteter i hele landet, den digitale formidling af filmarven samt fremme af film- og medieforståelse for børn og unge.
- *Tilgængeliggørelse af filmarven.* De historiske film er en bærende del af kulturarven og dokumenterer Danmarks nyere historie. Den digitale udvikling har imidlertid gjort store dele af filmarven utilgængelig, fordi næsten ingen kan afspille de gamle filmruller. Filminstituttet foreslår, at den påbegyndte digitalisering fortsætter med en støtte på 10 mio. kr. årligt i aftaleperioden, således at Danmarks nyere historie kan gøres tilgængelig via levende billeder.

Flaskepost fra P med Fares Fares og Nikolaj Lie Kaas i rollerne som to politimænd er baseret på en roman af Jussi Adler-Olsen. Filmen er støttet af Markedsordningen og var med 688.000 solgte billetter den mest sete film i Danmark i 2016. Den populære thriller handler om to søskende, der bortføres fra en religiøs menighed, og den berører universelle temaer som kampen mellem det gode og det onde, tro og tvivl – og selve meningen med livet.

1

VÆRDIEN AF DANSK FILM

Hvordan skaber dansk film betydning for samfundet og for det enkelte menneske? Filminstituttet vil i de kommende år fortsat have fokus på den originale filmkunst, de levende billeders kulturbærende betydning og den engagerende formidling – og dermed styrke værdien af dansk film som et vigtigt fælles fortolkningsrum.

I 2018 er de offentlige udgifter til driften af Det Danske Filminstitut og til støtte af nye danske film omkring 500 mio. kr. Det er et stort beløb, og det er naturligt at spørge, hvad skatteborgerne får for pengene.

Kunstens og kulturens grundlæggende værdi findes i betydningen for os som mennesker, for vores forståelse af os selv og den verden, der omgiver os. Kultur er det, der binder os sammen og skaber mening – gennem historien, sprog, institutioner og værdier.

Antropologen Clifford Geertz beskriver i et essay fra 1972 kultur som de "historier, vi fortæller om os selv – til os selv". Det er i historierne, at vi kan se og forstå os selv og de udfordringer og dilemmaer, vi møder. Det er her, vi har en dialog om væsentlige forhold, der forandrer os og vores samfund. Det er en samtale, som netop kan føres i kunsten og kulturen, som intuitivt og sanseligt kan foregribe og fortolke fænomener og tilstande, før de kan begribes i fx videnskaben, journalistikken eller politikken.

Kunsten kan anfægte og udfordre os til at se livet og virkeligheden på nye måder. Ikke desto mindre bliver der ofte stillet spørgsmål ved, hvad vi egentlig skal med kunst, hvilke effekter kunst har – og om kunst kan betale sig. Det er relevante spørgsmål, som kalder på svar.

Som kunst- og kulturforbrugere udveksler vi ofte erfaringer om oplevelser inden for fx musik, teater, billedkunst, litteratur og film. Men vi er mindre gode til at forstå og beskrive, hvor i oplevelsen den kulturelle betydning opstår – for den enkelte og for fællesskabet.

Film og kulturel betydning

Levende billeder er et umisteligt vidnesbyrd om det 20. århundredes historie og udgør det 21. århundredes væsentligste udtryks- og kommunikationsform. Dansk film har de seneste mange år været det måske vigtigste kulturelle fortolkningsrum for forskellige forståelser og oplevelser af vores liv og virkelighed. Det er i filmene, at vi har spejlet os selv. Det er igennem filmene, at vi har set på verden.

I nyere dansk film har vi fortolket alt fra besættelse og krigsdeltagelse til parforhold og ungdomskultur. For mange fra den generation, der var unge i 70'erne, definerede *Måske ku' vi?*, *Mig og Charly* og *Vil du se min smukke navle?* det at være ung. For nogle vil opfattelsen af sociale forskelle i Danmark hænge sammen med skildringen af klassesamfundet i trilogien *Bænken*, *Arven* og *Drabet*. For andre blev film som *Armadillo* og *Krigen* anledning til en ændret opfattelse af Danmarks engagement i Afghanistan. Film som *Flammen & Citronen*, *Hvidsten Gruppen*, *9. april* og *Under sandet* har været udgangspunkt for samtaler om Danmarks rolle under og efter besættelsen. Og film som *Iqbal Farooq* og *Underverden* har på hver deres måde været med til at udforske det multikulturelle samfunds brudflader.

Ved betegnelsen "film" i oplægget forstås fortællinger i levende billeder udtrykt gennem film, serier, spil m.v.

Under sandet, der i 2017 blev nomineret til en Oscar, udspiller sig i dagene efter Tysklands kapitulation. Det er regnskabet time efter fem års besættelse. En flok unge tyske krigsfanger sendes til Vestkysten, hvor de beordres til at fjerne de over to millioner miner, som den tyske besættelsesmagt har placeret under sandet langs kysten.

Når vi skal forstå os selv og vores relationer, udgør danske dokumentarfilm som *Vold i kærlighedens navn* og *En fremmed flytter ind* samt spillefilm som *Hævnen*, *Jagten* og *Stille hjerte* en fælles referenceramme. Senest har den provokerende, humoristiske skildring af et moderne parforhold i *En frygtelig kvinde* trukket et stort publikum til biograferne og givet anledning til debat.

I de senere år har tv-serier støttet af Public Service Puljen givet indblik i sider af livet i Danmark før og nu. Det gælder fiktionsserier som *Dicte*, *Badehotellet*, *Rita*, *Norskov*, *Mercur* og *Gidseltagningen*, ligesom ambitiøse – og vidt forskellige – dokumentarserier som *Livet på lagnerne*, *Moskeerne bag sløret* og *Født til fængsel* har fået os til at diskutere og reflektere over følsomme temaer. Også de digitale spil bidrager med kulturel betydning. *Yderst hemmeligt* er en dokumentarisk fortælling om den kolde krig, *Muld* skal lære folkeskolebørn om det moderne landbrugs udfordringer, og *Inside* byder på original spilkunst sat i en dystopisk fremtidsverden.

Dansk film sætter således spor, og det skyldes i høj grad, at fællesmængden mellem de kunstnerisk stærke fortællinger og dem, der opnår et stort publikum, er meget stor. Mange af dem har formået at kombinere kunstnerisk kvalitet med publikumsmæssig gennemslagskraft ved at fortælle indsigtfulde historier i et tilgængeligt filmsprog. Det har skabt fundamentet for den kulturelle betydning, som dansk film har haft og fortsat har.

Dansk film har en stærk placering både i biograf, på streaming og i tv og bliver ofte samlet set af flere millioner mennesker. Efterfølgende får filmene et betydeligt liv via Filminstitutets indsatser for at formidle filmkunst og fremme oplevelse og dialog omkring filmene.

Formidlingen sker her via støtte til festivaler og *Cinemathekets* arrangementer samt undervisningsmaterialer til elever og lærere. Det sker i *Børnebiffen* for de helt små børn i biografer, biblioteker og kulturhuse. Det sker i skolesystemet, hvor størstedelen af landets skoler og ungdomsuddannelser benytter sig af tilbud som *Med skolen i biografen* og adgangen til især danske dokumentarfilm via streamingsitet *Filmcentralen/undervisning*. Og det sker på sitet *Danmark på film*, Filminstitutets interaktive satsning på at engagere borgerne i danmarkshistorien, som den er fortalt fra alle egne af landet via film og filmklip op igennem det 20. århundrede.

Kan kulturel betydning måles?

Kan den kulturelle betydning af dansk film måles? Det er vanskeligt – både kvantitativt og kvalitativt. Faren for at instrumentalisere og reducere værdien af kunst ligger lige for, og man skal være yderst forsigtig med at anvende målemetoder fra andre praksisfelter. Det er muligt, at man kan måle, om kunstnerisk udsmykning på et sygehus fører til hurtigere helbredelse, men det er en for snæver forståelse af nytteværdi, som ikke begriber kunstens egentlige betydning og egenværdi. Men hvordan skal værdien af dansk film så forstås?

I dag benyttes især to forskellige succeskriterier for danske spillefilm. Det ene handler om national markedsandel. I gennemsnit er omkring 25 % af de seneste ti års biografbilletter blevet solgt til danske film. Det er en årlig markedsandel, som er meget afhængig af enkelte film, men som selv i år med lavere national andel hører til de højeste i Europa.

Det andet kriterie handler om festivaldeltagelse og festivalpriser og bygger dermed på festivalernes bedømmelse af danske films kunstneriske kvalitet. De sidste mange år har danske film jævnlige været repræsenteret på de store internationale festivaler i Berlin, Cannes, Venedig, Toronto, Sundance og Amsterdam. Og Danmark er det land i verden, der har haft flest Oscarnomineringer for bedste ikke-engelsksprogede film de sidste ti år.

Ovennævnte er to væsentlige måder at måle betydningen af dansk film på og vil fortsat være det. Men det er ikke nok at fokusere på markedsandel og festivalpriser.

Vold i kærlighedens navn følger en række kvinder, der samler kræfter bag krisecentret Danners trygge mure. Dag for dag bearbejder de deres oplevelser og tager de små skridt, der kan hjælpe dem til at bryde ud af det voldelige forhold, der sendte dem på krisecenter. I forbindelse med filmens premiere kom der fornyet gang i diskussionerne om lovgivningen på området – diskussioner, der i januar 2018 kulminerede i justitsministerens forslag om en bestemmelse i straffeloven, der forbyder psykisk vold.

Det vigtigste er, hvad dansk film gør ved os. Føler vi os berigede, inspirerede, anfægtede? Forstår vi vores liv bedre? Og er filmene med til at igangsætte og stimulere den samtale, som vi skal føre med hinanden for at styrke fællesskab og demokrati? Det er de forhold, der er afgørende for, om dansk film har den kulturelle betydning, der berettiger en offentlig støtte på omkring 500 mio. kr. om året.

Fokus på betydning

Det er Filminstitutets opfattelse, at dansk film de sidste mange år har haft stor kulturel betydning, men der skal arbejdes målrettet på at fastholde og udvikle den.

Dansk film skal tage udgangspunkt i den verden, der omgiver os, og skal reflektere vores liv, historie, udfordringer og konflikter. Dansk film skal repræsentere os alle, socialt, kulturelt og geografisk. I en tid, hvor mange oplever spændinger mellem land og by, mellem det velkendte og det fremmede, mellem ung og gammel og mellem kvinder og mænd, er det helt afgørende, at dansk film fortæller historier og skildrer forhold, som er relevante for og formidles til så mange som muligt.

Der skal være flere spillefilm, der tager fat på aktuelle forhold, og som har noget på hjerte. Der er fortsat brug for dokumentarfilm, som vil skildre udviklingen her i landet. De digitale spil kan stadig blive mere betydningsfulde. Og der er brug for flere væsentlige fortællinger i de nye digitale medier, som kan tiltrække publikum.

Men hvad betyder kulturel betydning i praksis, når det drejer sig om form og indhold? Det konkretiseres sjældent. Det er let at vurdere, når tiden er gået, men sværere, når man står over for et konkret projekt.

Fiktionsfilmene skal som hovedregel være på dansk. Det er sproget, som vi bruger til at give vores verden mening, og det er sproget, som gør filmene tilgængelige for alle. Der skal fortsat laves fiktionsfilm på andre sprog, men enten skal filmene have en tydelig kulturel relevans, eller der skal være tale om filmkunst af så indiskutabel kvalitet, at det er uomgængeligt at støtte. Men "internationale" film, som er på et andet sprog, uden dansk udgangspunkt, med et internationalt cast, og som foregår i udlandet, skal i fremtiden have begrænset støtte.

Det betyder ikke, at det internationale marked og den internationale anerkendelse skal afskrives, men det er med lokale, originale historier, at det globale publikum skal vindes. Erfaringen har vist, at lokale historier ofte vækker international interesse. Tænk bare på film som *Jagten*, *En kongelig affære* og *Under sandet*.

Genremæssigt kan filmene spænde over hele spektret af traditionelle genrer, fra hverdagsrealisme til science fiction. Det kan være animation eller historiske film. Det kan være komedier eller dramaer. Og det kan være film, der går søgende og eksperimenterende til deres stof. Det afgørende er, at filmene kredser om spørgsmål, som er relevante og væsentlige, og som kan udfordre og berige os i vores syn på virkeligheden:

- Film kan undersøge de vigtigste forhold ved at være menneske lige nu. Film kan undersøge forholdet mellem *individ* og *fællesskab*. Film kan handle om det genkendelige, men også om alt det, som vi ikke kender, og må vide mere om, hvis vi skal forstå hinanden.
- Film kan undersøge vores *værdier* og vores selvbilleder; hylde dem, udfordre dem, underminere dem eller gøre grin med dem og på den måde udstille konventioner og udvikle indsigt og forståelse. Film kan på den måde styrke vores identitet som enkeltindivider og som samfund.

- Film har en betydning som *dannelse*. I historisk perspektiv kan de fortælle os, hvor vi kommer fra, om traditioner og historier, om de forandringer og konflikter, der har dannet samfundet i dag. I et moderne perspektiv kan de give os en vinkel på nutiden og hjælpe os med at forstå samfundet og udforske aktuelle brudflader, hvad enten de er kulturelle, religiøse, sociale eller aldersmæssige.
- Film har også en betydning som *kritik* i bred forstand. Det kan være kritik af magt og overgreb, af samfundsforhold eller strukturel ulighed. Det kan være som en diskussion af konflikter eller en undersøgelse af fordomme eller ubekvemme sandheder. Film har en særlig evne til at undersøge og eksponere tabuer og skildre forhold, der er følsomme i nutiden eller var det i fortiden.
- Film giver mulighed for *indlevelse og refleksion* med udgangspunkt i vores eget liv. Historiefortælling er en parallel til vores eget liv med menneskeligt genkendeligt stof. Film aktiverer erfaringer, følelser og holdninger og gør det muligt at opleve verden på en måde, der giver adgang til emotionelle og erkendelsesmæssige indsigter.
- Endelig kan film anlægge et *særligt dansk perspektiv* på et emne eller et tema. Globaliseringen gør det vigtigere end nogensinde før, at dansk film tager udgangspunkt i de udfordringer og tematikker, som er særligt relevante for et dansk publikum.

De nævnte parametre *individ og fællesskab, værdier, dannelse, kritik, indlevelse og refleksion* samt *det danske perspektiv* er hverken udtømmende eller universelle. Det er dynamiske forhold, der udvikler sig over tid. De udgør ikke en checkliste for films kulturelle betydning, men en fælles reference og et fælles sprog, når det drejer sig om at italesætte og styrke de danske films kulturelle betydning.

Parametrene fungerer også som pejlemærker for Filminstitutets formidling, der gennem en bred filmkulturel indsats i Cinemateket, kulturhuse, biografer, skoler og biblioteker inviterer borgerne til at engagere sig i filmenes univers. Og de fungerer som pejlemærker for den mere målrettede pædagogiske formidling, som gennem undervisning søger at fremme forståelse for filmkunstens virkemidler og filmmediets store betydning som kulturarv og kommunikationsform. Overordnet er det parametre, der bidrager til at styrke den demokratiske samtale og sammenhængskraften i samfundet.

At forny visionen for dansk film og levende billeder

En af de kommende års væsentligste opgaver bliver at forny visionen for dansk film og public service og skærpe valg og prioriteringer i det offentlige engagement. Der er ikke brug for et sæt kriterier, der rigtigt definerer, om noget er kunst og har kulturel betydning, men snarere en udvidet forståelse af og et sprog for, hvad film og levende billeder skaber af betydning for samfundet og det enkelte menneske.

Opgaven er vigtig ikke mindst i en globaliseret mediekultur, og den skal ske løbende og involvere både beslutningstagere, branche og publikum.

Værdien af dansk film kan ikke sættes på formel, men kan tydeliggøres ved fælles indsats. Hvis fokus fastholdes på den originale filmkunst, de levende billeders kulturbærende betydning samt den engagerende og involverende formidlingsindsats, kan samfundet få endnu mere glæde af de offentlige filmpenge. Det er Filminstitutets ambition for den kommende filmaftaleperiode.

2

DIGITAL OMSTILLING

De seneste års digitale udvikling har forandret etablerede genrer og formater og skabt helt nye udtryk og oplevelsesformer. Filminstituttet skal fortsat støtte, formidle og bevare film, men film skal fremover forstås langt bredere end i dag, nemlig som fortællinger i levende billeder.

Den digitale udvikling har medført et mediebillede i Danmark, der er omfattende og mangfoldigt, men også langt mere fragmenteret end tidligere. Det er et mediebillede, der bærer præg af en øget globalisering, hvor de traditionelle medieudbydere og indholdsproducenter har fået konkurrence fra udlandet og bliver udfordret af nye aktører fra flere sider. Med andre ord sker der i disse år radikale forandringer inden for produktion, distribution og forbrug af film og levende billeder.

Udviklingen skyldes i høj grad opblomstringen af streamingtjenester. I fremtiden bliver det sandsynligvis også de sociale medier, der i højere grad end nu distribuerer levende billeder. Også mange kommercielle virksomheder, fra banker til sportsbrands, er begyndt at producere indhold og oprette egne streamingtjenester eller tv-kanaler.

Der er tale om en eksplosiv vækst i indhold, og det har skabt helt nye muligheder for brugerne. Udviklingen har ændret danskernes medieadfærd fundamentalt som følge af øget adgang til langt mere indhold, og særligt langt mere internationalt indhold, end tidligere.

Nye krav til produktion og distribution

Danskerne har taget de nye muligheder til sig. De vil gerne bestemme tid og sted for adgang og benyttelse. De stiller høje krav til kvaliteten og vil ikke nøjes med passiv underholdning, men vil have oplevelser, hvor de inddrages, bliver hørt og kan engagere sig i et fællesskab.

Den digitale udvikling stiller nye krav til produktion og distribution af indhold. For få år siden var film, tv og spil mere afgrænsede medier med klare definitioner, og de blev produceret i forskellige virksomheder og støttet af forskellige institutioner. Film var spillefilm eller dokumentarfilm produceret i produktionsselskaber med støtte fra Filminstituttet, DR og TV 2, tv-programmer eller -serier var produceret til udsendelse på traditionelt tv, mens spil var til computere eller særlige konsoller.

I dag er billedet et andet. Film findes i alle længder og formater på alle platforme, og spil er noget, der i høj grad også spilles på smartphones eller andre mobile platforme. Tidligere tiders skarpe adskillelse mellem film, tv og trykte medier er afløst af en situation, hvor alle producerer i alle formater. Ikke mindst i nye formater, der blander tekst, billeder, video, lyd og interaktivitet, og som distribueres på digitale platforme.

Det giver med andre ord ikke længere mening at definere film alene som bestemte formater eller bestemte genrer.

De unge mediebrugere har taget de digitale muligheder til sig. Det stiller nye krav til produktion, distribution – og ikke mindst til formidlingen til børn og unge. Filminstitutets formidlingsindsats rettet mod de yngste handler om at skabe kendskab til værkerne, men i lige så høj grad om at skabe oplevelser, engagement, læring, forståelse og dialog med udgangspunkt i film og levende billeder.

Det forandrede medie billede ændrer ikke ved, at Filminstituttet fortsat skal støtte, formidle og bevare film, men udviklingen betyder, at *film* skal forstås som en bredere og mere rummelig kategori. Film bør defineres som *fortællinger i levende billeder*. Det betyder, at serielle formater, korte webformater samt spil og andre interaktive fortællinger også kan betragtes som film.

Filmstøtte på tværs af formater og platforme

Filminstituttets ordninger skal følge med udviklingen og kunne støtte fortællinger i levende billeder i de genrer og formater og på de platforme, som publikum efterspørger og bruger.

Filminstituttet støtter i dag spillefilm, dokumentarfilm, kort fiktion, tv-serier, spil og udviklingen af tværmedielle projekter, men med absolut størst vægt på film i traditionelle formater. Samtidig ses flere og flere ansøgninger, som er vanskelige at få passet ind i de eksisterende rammer på en hensigtsmæssig måde.

I fremtidens støttesystem bliver *platformsneutralitet* afgørende, og det er ikke længere hensigtsmæssigt at definere en støtteordning alene med udgangspunkt i distributionsformatet. Fortællinger i levende billeder med kvalitet skal støttes, uanset hvor og hvordan de udkommer.

Men ikke alt, der er levende billeder, skal støttes. Ud over at være fortællinger i levende billeder skal støttede projekter have *værkkarakter*. Filmstøtte er traditionelt blevet betragtet som støtte til et værk, forstået som en enkeltstående, afsluttet fortælling med en personlig signatur. Men forståelsen af et værk må udvides, så det svarer til den nye medievirkelighed. Et værk kan være serielt – fx en fiktionsserie – og det forudsætter ikke nødvendigvis en afsluttet handling. Det kan være non-lineært, som vi kender det fra digitale spil eller interaktive fortællinger.

Et værk skal defineres ved den intention, der ligger bag, og den vision eller præmis, der er nedlagt i værket. Et værk kan være skabt af flere afsendere i fællesskab, i dialog med målgruppen eller med målgruppen som medskabere. Filminstituttet skal fortsat støtte værker, hvor nogen undersøger verden og *vil* sit publikum noget. Det afgørende er ikke formatet eller platformen, men at det støttede kan betragtes som et værk med kunstnerisk kvalitet og kulturel betydning.

Mere fleksibilitet og mindre detailregulering

Det er afgørende, at der findes den rigtige balance i støttesystemet i forholdet mellem de traditionelle formater og de nye medier, formater og platforme. Støtten skal tilpasses den aktuelle medievirkelighed, dér hvor det giver mening. Behovet for gennemgribende nytænkning er nemlig ikke lige presserende alle steder i støttesystemet.

Den mest markante udvikling sker blandt børn og unge, der i meget høj grad har forladt film og traditionelt tv til fordel for andre former for fortællinger på de digitale platforme. Her er det nødvendigt med en radikal omlægning af støttesystemet, så der også kan støttes kvalitetsindhold i nye formater på digitale platforme.

Omvendt fungerer spillefilmen godt som format og har fortsat en stor attraktionsværdi for et dansk publikum. Markedsandelen hører selv i dårlige år til Europas højeste, og set over de sidste 30 år er der sket en stigning i antallet af solgte biografbilletter. Det vil være uklogt at holde op med at støtte og producere spillefilm.

Imellem de to yderpunkter er der en udvikling i gang, der er forskellig fra genre til genre og fra format til format. Det helt afgørende er, at fremtidens støttesystem har en

fleksibilitet og en rummelighed, der gør det muligt at følge med udviklingen og tilpasse støtten til de udtryk, som vinder frem.

Det er på visse områder lykkedes at justere støttesystemet og åbne for nye tendenser, men samlet set er udviklingen af støttesystemet hæmmet af den måde, som filmområdet bliver reguleret på i den nuværende filmaftale. Her fastlægges det, hvor mange film i forskellige formater der skal støttes, hvor mange penge der skal bruges på de enkelte formater, og hvordan beslutningerne skal træffes inden for de enkelte støtteordninger.

Det er en form for detailregulering, der var anvendelig, da filmområdet var præget af stabilitet i såvel produktion som distribution. Men i dag og fremadrettet er det helt nødvendigt at kunne tilpasse støttesystemet til nye udtryk, formater og platforme og kunne dimensionere støtten derefter. Alternativt forsvinder vitaliteten i de støttede projekter og kontakten til publikum.

I de kommende medie- og filmaftaler bør filmstøtten og Public Service Puljen videreføres som selvstændige ordninger med mulighed for langt bedre samspil, end den nuværende opsplitning giver mulighed for på henholdsvis fiktions- og dokumentarområdet.

Nye muligheder for formidling

Filminstituttets formidlingsindsats handler ikke kun om at udbrede selve værkerne, men i ligeså høj grad om at skabe oplevelser, engagement, læring, forståelse og dialog med de filmiske medier som udgangspunkt.

I en digital virkelighed er det blevet nemmere at bevare og distribuere film, men formidlingsopgaven er blevet langt mere udfordrende. At skabe rum for filmens kulturelle betydning kræver, at Filminstituttet vedvarende sikrer mange indgange til filmene i trit med brugernes behov og vaner og dermed tilstræber, at alle har mulighed for at opleve og engagere sig i de filmiske fortællinger.

Filminstituttets formidling skal finde sted både fysisk og digitalt. Den skal finde sted fysisk ved at søge dialogen og fællesskabet lokalt i klasseværelset, i kulturhuset, på museet og på festivalen, og digitalt, fordi det er her, formidlingen kan nå de mange, og fordi det er i de digitale universer, den enkelte bruger kan gå i dybden, interagere og udvikle sin forståelse for filmkunsten.

3

DEN FINANSIELLE UDFORDRING

Den digitale udvikling skaber nye muligheder og aktører på markedet, men betyder også, at finansieringen af dansk indholdsproduktion på film og public service-området er udfordret. Der er behov for at styrke finansieringsgrundlaget for dansk indholdsproduktion og formidling af levende billeder.

Finansieringsbehovet indeholder disse elementer, som uddybes i oplæggets efterfølgende kapitler:

Den samlede budgetvolumen på *spillefilmområdet* er reduceret med 82 mio. kr. siden filmaftaleperioden 2003-2006. Der er behov for en tilførsel af støtte midler på 50 mio. kr. årligt, hvis diversiteten og budgetspreddingen i spillefilm skal styrkes, og der samtidig skal fastholdes en produktion på omkring 20 film årligt. Det vurderes, at forøgelsen vil medvirke til at øge den private investering i danske spillefilm.

Støtte til *public service-indhold* på fiktions- og dokumentarområdet, der i dag sker via Public Service Puljen, bør øges fra aktuelt 42,5 mio. kr. til mindst 100 mio. kr. årligt. Forøgelsen forventes at skabe øget incitament og konkurrence blandt de forskellige aktører om produktion af dansk public service-indhold. Forøgelsen skal også ses i sammenhæng med, at forbrugerne bevæger sig fra traditionelt tv til streaming.

Udvikling, produktion og formidling af indhold til *børn og unge* udgør en helt særlig udfordring, fordi de har flyttet sig til nye medier og platforme. Film- og public service-støtteordningerne bør sammenlægges for at skabe den helt nødvendige fleksibilitet til at nå børn og unge via de forskellige indholdsformater, de benytter – fra det helt korte mobilformat til spillefilmen i biografen. For at øge kvaliteten og volumen bør støtte midlerne til produktioner til børn og unge øges med 100 mio. kr. årligt til en samlet pulje på 150 mio. kr.

Samlet set betyder det, at støttemidlerne inden for *Public Service Puljen* til fiktionsserier, dokumentarserier samt programmer til børn og unge øges fra 42,5 mio. kr. om året til 200 mio. kr. om året, mens filmstøtten, der finansieres via finansloven, øges med 50 mio. kr.

De regionale filmfonde på Fyn og i Østjylland bør styrkes med tilsammen 30 mio. kr. årligt for at understøtte mangfoldigheden i filmfortællinger fra hele landet. Fondene har allerede påvist deres betydning i forhold til udvikling af produktionsmiljøer og produktion uden for hovedstadsområdet.

Endelig bør der afsættes 10 mio. kr. årligt for at styrke *digitaliseringen og formidlingen af den danske filmhistorie*, der er utilgængelig i den nye digitale virkelighed. Filminstituttet har i de senere år skabt grundlag for en effektiv digitalisering, der både fremtidssikrer filmarven og giver mulighed for at skabe en levende historisk formidlingsindsats via sitet *Danmark på film*, hvor alle kan medvirke til at genskabe det 20. århundredes danmarkshistorie.

Løsning af den økonomiske udfordring

Samlet set vurderer Filminstituttet, at der er behov for flere penge og en omfordeling af eksisterende midler i en størrelsesorden på 250 mio. kr. årligt ud over de nuværende rammer:

Det samlede årlige finansieringsbehov til styrkelse af dansk indholdsproduktion og formidling

Styrkelse af budgetvolumen på spillefilmområdet	50 mio. kr.
Øgede støttebidrag til Public Service Puljen	60 mio. kr.
Generel styrkelse af støtte til børn og unge	100 mio. kr.
Styrkelse af de regionale filmfonde	30 mio. kr.
Digitalisering og formidling af filmarven	10 mio. kr.
I alt	250 mio. kr.

Finansieringsudfordringen kan løses gennem en økonomisk satsning, hvor en del af midlerne tilvejebringes ved at delagtiggøre VOD-tjenesterne i finansieringen af dansk indhold, en del via en omfordeling af licensmidlerne og en del via målrettet allokering af finanslovsmidler:

Forslag til løsning af det årlige finansieringsbehov til styrkelse af dansk indholdsproduktion og formidling

Økonomisk forpligtelse for VOD-tjenester i finansieringen af dansk indhold	70-100 mio. kr.
Omfordeling af licensmidler	140-170 mio. kr.
Øremærkning af nye finanslovsmidler til styrket digitalisering af den danske filmarv	10 mio. kr.
I alt	250 mio. kr.

Økonomisk forpligtelse for VOD-tjenesterne

Udbredelsen af de globale VOD-tjenester har betydet både et direkte fald i *home entertainment*-indtægterne fra danske og europæiske produktioner og en øget tendens til, at indtægterne fra dette vindue ikke i tilstrækkeligt omfang reinvesteres i nyt indhold. Den grundlæggende forretningsmodel for europæisk indholdsproduktion er truet af, at en stor portion investeringsmidler forsvinder ud af Europa – penge, der tidligere var sikret gennem investeringsmodeller, hvor aktørerne på markedet, herunder navnlig dvd-markedet, i større udstrækning var økonomisk engageret i udviklingen af europæisk indhold. På denne baggrund har en række europæiske lande de senere år taget initiativ til at forpligte VOD-tjenesterne til at reinvestere en vis andel af deres omsætning i hjemlandets produktion.

Der findes principielt to former for økonomisk forpligtelse, man kan pålægge VOD-tjenesterne. Forpligtelsen kan være et *VOD-bidrag*, baseret på tjenesternes omsætning i Danmark, der indbetales til Filminstituttet, som herefter fordeler pengene inden for de forskellige støtteordninger. Forpligtelsen kan også etableres som en *VOD-engagementsforpligtelse*, hvor den digitale aktør er forpligtet til at anvende et bestemt beløb på indenlandsk investering i film og serielle formater. Beløbet kan udregnes efter de samme principper som bidragsmodellen, men pengene kanaliseres ikke over i en offentligt administreret støtteordning.

Video on Demand (VOD)

Samlebetegnelse for online videotjenester, hvor brugerne selv bestemmer, hvornår de vil se indhold. Det adskiller sig således fra traditionelt flow-tv, hvor indholdet kun er tilgængeligt på bestemte tidspunkter.

VOD-bidragsmodellen har en række fordele i forhold til VOD-engagementsmodellen. Bidragsmodellen vil sikre, at midlerne anvendes til dansk indholdsproduktion i direkte samspil med de øvrige støttemidler, der stilles til rådighed. Samtidig rummer engagementsmodellen en risiko for, at indtægterne fra *home entertainment*-vinduet reduceres, da udnyttelsesrettighederne sælges fra som forudsætning for tjenesternes investering. Endelig vil engagementsmodellen skulle ledsages af kontrolmekanismer i forhold til tjenesternes investeringsadfærd, hvilket ikke vil være nødvendigt i bidragsmodellen.

Den økonomiske forpligtelse bør målrettes VOD-tjenester under forudsætning af, at de helt eller delvist har baseret deres forretningsmodel på digitalt salg eller leje af film og serier i form af transaktionsbaseret eller abonnementsbaseret streaming. Kriteriet for at blive omfattet af forpligtelsen bør være, at tjenesten er målrettet et dansk publikum med dansk brugerflade på de digitale platforme. På dette grundlag anslår Filminstitutet, at et årligt provenu på 70-100 mio. kr. vil være realistisk.¹

1

Den samlede omsætning for dansk audiovisuel indholdsproduktion var 17,8 mia. kr. i 2016, baseret på rapporten *Fremtidens danske indholdsproduktion*, Kulturministeriet 2017. Fradraget radio (1,4 mia. kr.), DR's licensfinansierede indkøb og produktion af programmer (3,2 mia. kr.), A-VOD tjenester (0,3 mia. kr.) samt indhold på fysiske medier (0,3 mio.kr.), udgør den samlede omsætning 12,6 mia. kr.

Ud over at være en del af løsningen på finansieringsudfordringen bør det fremhæves, at VOD-forpligtelsen vil medvirke til at sikre, at Danmark ikke taber terræn i forhold til de øvrige europæiske lande med hensyn til at tiltrække investeringskapital fra de digitale tjenester.

På europæisk plan forventes VOD-forpligtelsen muligvis af EU-Kommissionens forslag til en ændring af AVMS-direktivet, der vil give de enkelte lande hjemmel til at etablere bidrags- eller engagementsordninger, selv om den digitale aktør ikke har domicil i landet.²

I henhold til AVMS-forslaget vil VOD-tjenesternes økonomiske forpligtelse direkte skulle målrettes finansieringen af europæisk indhold. Den foreslåede ordning kan derfor ikke opfattes som en generel skat eller afgift. Filminstitutet har kendskab til, at mindst 13 europæiske lande stiller eller påtænker at stille krav til tjenester om finansielt bidrag enten gennem en form for bidragsordning eller ved krav om investering i indhold. Heriblandt indgår de fire største sprogområder i EU: Tyskland, Frankrig, Italien og Spanien. Forpligtelsen er målrettet de største tjenester på det europæiske marked, idet der i modellerne er taget højde for fx startup-virksomheder og niche-tjenester med lav omsætning.

2

EU-Kommissionen fremlagde i maj 2016 et forslag til en modernisering af EU's AVMS-direktiv om audiovisuelle medietjenester. Her anbefales det blandt andet, at EU-lande skal kunne pålægge on-demand-tjenester en økonomisk forpligtelse til produktion af europæisk indhold, samt at tjenesternes kataloger skal indeholde minimum 30 % europæisk indhold. Forslaget forventes endeligt vedtaget i 2018.

Kulturministerens finansieringsudvalg

Filminstitutets vurdering af det øgede finansieringsbehov er i tråd med Kulturministerens udvalg om finansiering af dansk digital indholdsproduktion, som udgav rapporten *Fremtidens danske indholdsproduktion* i december 2017. Her anføres, at Danmark generelt står stærkt i forhold til finansiering af dansk audiovisuelt indhold, men væksten vil blive udfordret af øget international konkurrence og forandrede brugermønstre. Det samlede finansieringsgrundlag forventes derfor reduceret i de kommende år.

Udvalget foreslår en lignende VOD-forpligtelse som et element i forslaget om at udvikle og forøge støtteordningerne på det audiovisuelle område, idet offentlige støtteordninger efter udvalgets vurdering er et "velegnet redskab til at bidrage til et mangfoldigt udbud af dansk audiovisuelt indhold". Udvalget påpeger i denne forbindelse, at internationale VOD-tjenester som fx Netflix, HBO og lignende, som er hjemmehørende i andre medlemsstater, men som retter deres tjenester mod det danske marked og de danske forbrugere, ikke i tilstrækkeligt omfang bidrager til finansieringen af dansk indholdsproduktion.

Endvidere foreslår udvalget, at den danske regering støtter op om AVMS-direktivets forslag om, at VOD-tjenester under de enkelte landes jurisdiktion skal opfylde en kvote for europæiske produktioner. AVMS-direktivets forslag er baseret på, at tjenesterne på

få år har opbygget en dominerende position i Europa, primært baseret på amerikansk produceret indhold. Filminstituttet tilslutter sig, at der støttes op om etableringen af en kvoteordning for tjenester, der opererer i Europa.

Endelig foreslår udvalget en række tiltag, der skal medvirke til at forbedre forhandlings- og investeringsklimaet i Danmark og styrke de digitale tjenesters ophavsretslige forpligtelser. Udvalget peger i denne forbindelse på en udvidet anvendelse af fastlagte handelsbetingelser, jf. den allerede etablerede model med standardkontrakter for DR og TV 2's engagement i dansk film. Der peges også på, at der bør etableres et lovgrundlag for, at "Det Danske Filminstitut stiller som vilkår for udbetaling fra støtteordninger, at den nuværende praksis for opkrævning og fordeling af vederlag til rettighedshaverne skal kunne opretholdes og udbygges i takt med den teknologiske udvikling inden for rammen af aftalelicenser i ophavsretsloven og tilsvarende områder."

Filminstituttet er enig i udvalgets generelle vurdering af, at fastlagte handelsbetingelser er et velegnet instrument i Danmark, og at de kommercielle digitale tjenester også på det ophavsretlige område bør sidestilles med de øvrige aktører på det audiovisuelle marked.

Fair konkurrence for investeringer i levende billeder

For yderligere at styrke fundamentet for dansk indholdsproduktion bør der etableres et bedre grundlag for fair konkurrence mellem de forskellige aktører i investeringsfasen. Det kan ske ved, at DR og TV 2's engagementsforpligtelse i dansk film omlægges, og ved at de uafhængige producenter bliver ansøgere til alle støtteordninger.

DR og TV 2's filmforpligtelse bør omlægges

DR og TV 2's engagementsforpligtelse på filmområdet bør omlægges for at skabe mere fair konkurrence i investeringsfasen. DR og TV 2 har således gennem de sidste mange år haft en dominerende stilling i finansieringen af dansk film. Positionen er etableret i kraft af en øremærkning af DR og TV 2's midler til danske spillefilm og dokumentarfilm på samlet 130 mio. kr. årligt. Tv-engagementspengene udgjorde i 2015-2016 i gennemsnit 20 % af danske spillefilms finansiering.³ Denne størrelsesorden betyder, at filmproducenterne ikke har optimale muligheder for at undersøge alternative finansieringsmodeller, der kan øge finansieringen.

Samtidig er der hos public service-tv-stationerne en udbredt opfattelse af, at tv-engagementsbeløbet er uforholdsmæssigt højt i forhold til tv's normale betaling for tv-indhold, hvilket i sig selv skaber et øget pres med hensyn til at tilgodese public service-tv's udnyttelsesrettigheder på bekostning af de øvrige tjenester, som danskerne i stigende grad benytter.

Public service-tv-stationernes filmforpligtelse bør reduceres til et mere realistisk "markedsniveau", som skønnes at ligge i størrelsesordenen 15 % af den aktuelle forpligtelse, hvilket matcher markedsprisen for fx amerikanske film, der vises på tv. De resterende 85 % bør overføres til Filminstituttets filmstøttebudget for, som minimum, at fastholde det aktuelle finansieringsgrundlag for dansk film. Det drejer sig samlet om 110 mio. kr., som bør omlægges. Da disse midler allerede er en del af finansieringen af dansk film, er de ikke medtaget i oversigten over det aktuelle finansieringsbehov.

Producenterne bør være ansøgere til alle støtteordninger

Det samlede støttesystem bør indrettes således, at det er de danske producenter, som søger finansiering – og ikke bestemte distributionsplatforme. Ændringen vil sikre,

at kontrollen over produktionens økonomi fastholdes hos producenten i såvel investerings- som salgsfasen. Producenten får således bedre muligheder for at søge finansielle partnere til produktionen alt efter den eller de foretrukne platforme. Samtidig opnås øget fleksibilitet mellem de forskellige ordninger inden for henholdsvis fiktions- og dokumentarområdet, hvor projektet får flere indgange til at søge støtte. Ændringen kan sammenlagt være med til at sikre de bedste forudsætninger for de enkelte projekter både økonomisk og kunstnerisk samt øge deres udbredelse i forhold til publikum.

Der kommer en dag er et drama om tyranni og oprør på et drengehjem i 1960'erne, baseret på virkelige hændelser fra det tidligere børnehjem Godhavn. Året er 1967. Kapløbet om rummet er på sit højeste, og drømmen om frigørelse vinder frem overalt. På Nørrebro fjernes to brødre fra deres syge mor og anbringes på børnehjemmet Gudbjerg, hvor tiden står stille, og vold og ydmygelser er hverdagskost. Filmen trak et solidt publikum i biografene og blev senere bragt som miniserie i tre dele på TV 2.

4

INDRETNING AF STØTTESYSTEMET

På baggrund af medieudvikling, digitalisering og ændrede forbrugsmønstre er der behov for et langt mere fleksibelt støttesystem, hvis danske film og billedbårne fortællinger fortsat skal bevare deres kunstneriske kvalitet og kulturelle værdi.

Filminstituttet støttede for femten år siden kun spillefilm og kort- og dokumentarfilm. Støttesystemet er siden blevet udvidet med støtteordninger til talentudvikling inden for fiktion og dokumentar, til fiktions- og dokumentarserier og programmer til børn og unge til tv, til digitale spil og til udvikling af tværmedielle projekter. Kort sagt er der etableret en ny støtteordning, når der er opstået et nyt format, eller der har vist sig et nyt behov.

Det har i mange år været en fornuftig måde at indrette støttesystemet på, fordi der har været tale om etablerede formater og et stabilt marked med standardiserede former for produktion og distribution. Men den aktuelle udvikling inden for film- og medieområdet, hvor der hele tiden opstår nye formater og udtryk, og hvor andre smelter sammen, gør det ikke hensigtsmæssigt at organisere støttesystemet på samme måde fremover.

Fiktion – øget fleksibilitet i støttesystemet

Det bør være en målsætning at støtte kvalitetsfiktion uanset format: spillefilm, fiktionsserier og nye fiktionsformater. Det kræver et mere fleksibelt og rummeligt støttesystem.

Støttesystemet er i dag defineret ud fra traditionelle formater og platforme. Spillefilm, fiktionsserier og kort fiktion støttes på forskellige ordninger med skarpt adskilte støtte-midler og beslutningsprocesser. Historier, der fortælles på flere platforme, fx både som film og som serie, har trange kår i det nuværende støttesystem. Et fiktionsprojekt, som fx består af en film, en serie og et spil, vil skulle søge tre forskellige støtteordninger med forskellige beslutningsprocesser og adskilt økonomi. Og samtidig kan ansøgeren ikke være den samme. Når det drejer sig om film og spil, er det producenten, der skal søge, men når der er tale om en serie, er det kun en tv-station, der kan søge. Det er et ufleksibelt og overreguleret system, som allerede nu er hæmmende for udviklingen af originale danske fiktionsprojekter.

Filminstituttet foreslår, at der skabes øget fleksibilitet i støtten til fiktion, som organiseres i fire spor med forskellige indgange:

- en *Konsulentordning*, der kan støtte spillefilm med kunstnerisk kvalitet, eksperimenterende fiktion og digitale fiktionsformater.
- en *Markedsordning*, der kan støtte spillefilm med kulturel værdi til et bredt publikum og med primær distribution i biografen.
- en *Minorordning*, der kan støtte kvalitetsfilm med dansk deltagelse og udenlandsk hovedproducent.

Inden for rammerne af Public Service Puljen etableres:

- en *Serieordning*, der kan støtte fiktionsserier og webserier med kulturel værdi.

Ordningerne skal fungere med fleksibilitet i fastsættelse af måltal og støttemidler.

Der skal ske en overordnet samordning ved:

- at hver ordning råder over støttemidler, der er fordelt på forhånd, men således at der samtidig eksisterer støttemidler, der kan fordeles efter behov.
- at tværmedielle projekter til flere platforme kun behandles et sted, uanset hvilken ordning der er ansøgt.

Etableringen af et mere fleksibelt støttesystem til fiktion, som blandt andet indeholder en støtte til fiktionsserier, forudsætter, at den nuværende Public Service Pulje ændres på tre områder.

For det første bør puljen opdeles i to adskilte enheder med hver deres redaktion – én for fiktion og én for dokumentar. Hermed styrkes det faglige grundlag, og der gives bedre mulighed for at etablere et samspil mellem filmstøtten og Public Service Puljen inden for de to områder. For det andet bør det fremover være den uafhængige producent, der ansøger, og ikke en traditionel tv-station, der binder de støttede produktioner til et bestemt visningsformat og bestemte kanalprofiler. For det tredje bør udsendelseskravet på traditionelt tv ophæves for at skabe bedre mulighed for at optimere udbredelsen af den støttede produktion på alle platforme.

I fiktion spiller udviklingsstøtten en vigtig rolle, og støtten til tidlig udvikling bør opprioriteres. Det skal ske ved at hæve udviklingsstøtten, men også ved at skabe mulighed for udviklingsstøtte, der har legatkarakter, og som kan ydes til erfarne eller særligt lovende talenter, og som kan anvendes til fx research eller undersøgelse af en ide. Det skal desuden være muligt at søge udviklingsstøtte, uden at det endelige format er fastlagt.

Det er en vigtig udvidelse, at det i fremtidens støttesystem bliver muligt at støtte fiktionsfortællinger i nye formater, som distribueres på de digitale platforme. Det vil kræve en form for udvikling, som er fleksibel og foranderlig, og som ikke foregår i de sædvanlige afgrænsede faser.

Spillefilmen er udfordret

Dansk spillefilm leverer film med både kunstnerisk kvalitet og populærkulturel bredde, men økonomien i danske spillefilm er anstrengt. Overgangen fra fysisk køb og leje til digitale transaktioner og streaming er gået hurtigt, og de traditionelle forretningsmodeller kan ikke følge med udviklingen.

4

Sundhedstilstanden i dansk spillefilmsproduktion. Deloitte 2013.

I 2013 konkluderede Deloitte i en analyse, at budgetvolumen i dansk spillefilm, trods et stabilt antal producerede film, var faldende; at filmene havde finansieringsvanskeligheder, og at indtjeningen var nedadgående. Som midlertidig løsning sås en stigning i frasalgsrettigheder og indtægt ved øget tv-produktion. Økonomien afhang af udviklingen af nye forretningsmodeller.⁴

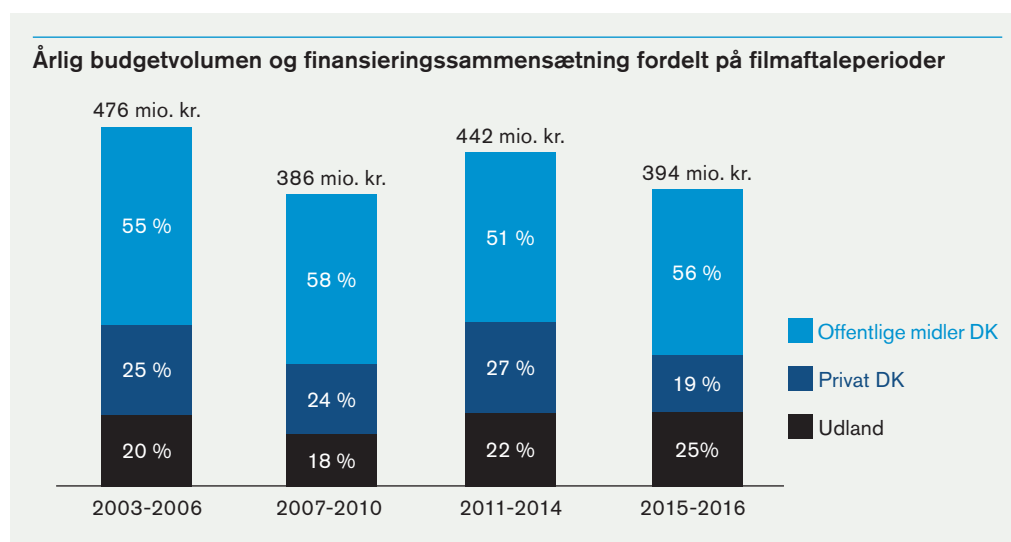
5

Analyse af filmbranchens nye forretningsmodeller. Monitor Deloitte m.fl. 2017.

I 2017 konkluderer Deloitte, at tendenserne fra 2013 er blevet forstærket, og at udviklingen af nye forretningsmodeller ikke er lykkedes i en grad, der har skabt økonomisk balance og bæredygtighed i dansk spillefilmproduktion.⁵

*Fenar Ahmads anden spillefilm
Underverden er et originalt bud
på en genrefilm lavet på et beskedent
budget. Filmen handler om lægen
Zaid, der drager på hævntogt i
den københavnske underverden
for at opnå retfærdighed for sin
myrdede bror. Filmen høstede flotte
anmeldelser som både et vellykket
actionbrag og et stærkt portræt af
en flerkulturel virkelighed i dagens
Danmark.*

Kilde: *Analyse af filmbranchens nye forretningsmodeller*. Monitor Deloitte m.fl. 2017.

Status i 2017 er, at antallet af spillefilm er uændret, men at den samlede budgetvolumen er mindsket med omkring 48 mio. kr. sammenlignet med forligsperioden 2011-2014, jf. figur. Det svarer til budgettet for to spillefilm. Siden forligsperioden 2003-2006 er volumenet mindsket med 82 mio. kr. Det svarer til fire spillefilm om året.

Budgetvolumenet er udtryk for mulighederne for og villigheden til at investere i dansk indhold. Den faldende volumen er en meget bekymrende udvikling.

Med et gennemsnit på 55 % udgør offentlige midler godt halvdelen af den samlede finansiering og er dermed fortsat det økonomiske fundament i dansk spillefilmproduktion. Men i takt med, at budgetvolumenet i dansk film er nedadgående, ses ændringer i finansieringssammensætningen.

Den private finansiering er faldende, hvor forskuddet i form af minimumsgaranti samt producenternes andel er reduceret fra 25 % til 19 %. Faldet i privat investering er et markant faretegn, da de private midler og interessen for at skabe danske spillefilm er drivende for produktionen og udviklingen. Hvis de private aktører ikke ser muligheder i eller tør løbe en risiko med danske film, giver det dårligere forudsætninger for at skabe dansk indhold af høj kvalitet og sikre en positiv udvikling fremadrettet.

Finansieringen lykkes med udenlandske midler, der udgør en stigende finansieringsandel i perioden fra 2003 til 2016. En stigning i udenlandske midler udtrykker en positiv interesse i dansk film, men er også udtryk for, at danske producenter må acceptere finansieringskilder med dertilhørende frasalg af distributionsrettigheder og efterfølgende indtægter. Deloitte's analyse fra 2017 viser, at tendenserne fortsætter.

De digitale indtægter vokser kun svagt

Faldet i den private finansiering er koblet med beskedne indtægter fra distribution. Indtægterne for danske spillefilm fra biograf, videoudbydere, tv-salg og øvrige vinduer er halveret siden 2004. Perioden er præget af store udsving og kan være drevet af enkelttitler, positivt og negativt, men overordnet set ligger udviklingen betydeligt under udgangspunktet i 2004.

Deloitte's analyse fra 2017 viser også, at 68 ud af 211 titler i perioden 2004-2015 opnår *break even* i løbet af de første fem år, hvor størstedelen af indtægterne opnås. Det betyder, at producenten kun har overskud ved hver tredje danske spillefilm.

En lang periode med faldende salg af dvd og andre fysiske medier har haft en negativ indflydelse på indtjeningen og modsvares ikke af de nye digitale indtægter fra transaktionsbaseret streaming – T-VOD – hvor enkelte titler købes eller lejes digitalt. Deloitte vurderer, at indtægterne fra digitalt salg er i vækst, men det går langsomt og dækker ikke nedgangen i indtægter fra fysisk salg: For hver 10 kroner, der er mistet i indtægt fra salg af dvd, er der tjent 1 krone fra T-VOD-salg i perioden 2012-2016.

Data fra Foreningen af Danske Videodistributører viser, at salget af dvd og andre fysiske medier i perioden 2007-2015 er faldet med mere end 1 mia. kr., fra 1,37 mia. kr. til 259 mio. kr. Salget vedrører ikke kun danske filmtitler, men udviklingen er markant.

Pirateri er fortsat en faktor med indflydelse på films distribution, prisudvikling og pris-sætning på det digitale marked. Ud over at ulovligt download er omfattende, sker ulovlig tilgængeliggørelse samtidig med lovlige tilgængeliggørelse og udgør derved et konkurrerende "premierevindue". Filminstituttet støtter fortsat rettighedshavernes indsatser for at begrænse og bekæmpe pirateri, eksempelvis ved at bidrage til oplysningskampagner. Samtidig kan øget fleksibilitet i vinduesstrukturer og hurtigere tilgængeliggørelse af indhold bidrage til at skabe et lovligt alternativ til ulovligt download.

Overordnet tegnes et billede af en spillefilmøkonomi i vanskeligheder. Den samlede budgetvolumen er mindsket, indtægterne er faldende, nye digitale forretningsmodeller er endnu ikke konsolideret i en grad, der udligner det tabte, og pirateri er fortsat en gældende faktor i dansk og international indtjening. Det efterlader tilsammen færre midler til reinvestering i dansk indhold.

Diversiteten i filmudbuddet er truet

Spillefilm er et stabilt format, som nyder stor popularitet i biografen på trods af, at den danske markedsandel de sidste par år har været faldende.

Når de danske spillefilm har solgt færre billetter i 2016 og 2017 end i de foregående år, skyldes det i høj grad, at dansk spillefilm er i en omstillingsfase. Den anstrengte økonomi har gjort det vanskeligere for producenterne at finansiere deres spillefilm. Det har ramt spillefilmproduktionen på flere måder – blandt andet er det vanskeligere at satse på og finansiere de ambitiøse film, der har det produktionsmæssige og fortællemæssige overskud, som kan tiltrække det store publikum i biografen.

Det har desuden overvejende været de samme instruktører og selskaber, der har stået bag de mest sælgende film de sidste tyve år, men de har haft en lavere produktionsfrekvens i Danmark i de senere år. Dels har der været en stor efterspørgsel efter erfarne danske instruktører i udlandet, særligt i USA. Dels har en række af dem instrueret tv-serier, hvilket yderligere har nedsat produktionsfrekvensen blandt de instruktører, der kan tiltrække et stort publikum i biografen.

Den forringede økonomi har særlig ramt de kunstneriske film og i mindre grad de populærkulturelle film. Det har forstærket tendensen til at satse på det velkendte og velprøvede, der tidligere har kunnet tiltrække et publikum, på bekostning af det originale og nyskabende, som ofte vil blive anset som publikumsmæssigt usikkert. Det er på mange måder en nedadgående spiral: flere film af en slags, vi har set før, og færre film, der fornyer og vitaliserer dansk film.

Det er ikke bare et problem for diversiteten i filmudbuddet. De nyskabende og originale film er også en forudsætning for de bredere film. Dansk film er et økosystem, hvor undersøgende og anderledes fortællegreb og produktionsformer i de kunstneriske film er vigtige for fornyelsen i de brede populærkulturelle film. Filmene supplerer hinanden og skaber diversitet i filmudbuddet.

Behov for større budgetdiversitet

Danske spillefilm støttet i 2015-2017 har gennemsnitligt et budget på 23,8 mio. kr. Fratrækkes fire engelsksprogede film med særligt høje budgetter, er det gennemsnitlige budget lidt over 20 mio. kr. Der har traditionelt været en meget lille budgetdiversitet, og flertallet af de støttede film har et budget, der er tæt på gennemsnittet.

Det har i de senere år vist sig at have en række utilsigtede konsekvenser. Et antal film støttet under Konsulentordningen har på grund af ændringer i markedet og faldende indtægter haft svært ved at skabe en fornuftig økonomi. Og samtidig har det været vanskeligt for de mest ambitiøse film at skaffe en finansiering, som gør det muligt at producere film med en *production value*, der kan konkurrere med de store udenlandske titler. Der er et glasloft på omkring 40 mio. kr. i finansieringen af en dansksproget film.

Det er et vigtigt mål at skabe en større grad af budgetdiversitet i den kommende aftaleperiode, og det skal blandt andet ske ved en mere differentieret støtteudmåling. Det er vigtigt at etablere en mulighed for, at ambitiøse film med budgetter, der overstiger, hvad der normalt kan finansieres, kan modtage en højere produktionsstøtte på fx 10, 15 eller 20 mio. kr. Det vil sætte danske producenter bedre i stand til at udvikle og producere dansksprogede spillefilm, som har mulighed for at tiltrække et stort biografpublikum.

Filminstituttet har siden 2015 støttet over 20 spillefilm under lavbudgetinitiativet. Det har betydet, at en række yngre talenter har fået muligheden for at instruere spillefilm på et langt tidligere tidspunkt, end det normalt har været tilfældet. Og det har samtidig betydet, at instruktører, der allerede har debuteret, hurtigere har fået mulighed for at instruere igen. Lavbudgetinitiativet har resulteret i en række originale film, som på grund af de mindre budgetter og den mindre økonomiske risiko har kunnet afprøve nye fortælle- og produktionsformer, og initiativet har også skabt grobund for fremkomsten og konsolideringen af en række nye produktionsselskaber.

Lavbudgetinitiativet har igangsat en væsentlig udvikling i dansk film, og det er vigtigt, at produktionen af lavbudgetfilm fortsætter. Men der bør ikke opretholdes et særskilt lavbudgetinitiativ. Det skal fremover være muligt at producere film med et budget på fx 7-8 mio. kr. og stadigvæk oppebære en højere procentuel støtte end almindelige spillefilm. Støtten bør bero på en konkret vurdering af den enkelte films finansierings- og indtægtsmuligheder.

Den samlede finansiering af danske spillefilm er faldet de sidste ti år, men det har kun haft begrænset indflydelse på antallet af film, der er støttet og produceret. Det er en udvikling, der for ofte har ført til, at filmene ikke er finansieret på en måde, som kan udfolde den produktionsmæssige og fortællemæssige ambition. Filmene får derfor ikke den nødvendige kvalitet og det potentielle publikum.

Det er målsætningen at fastholde en produktionsvolumen på omkring 20 spillefilm om året med en ligelig fordeling af film støttet under Konsulentordningen og under Markedsordningen. Men det forudsætter en løsning af de aktuelle finansieringsproblemer for danske spillefilm. En øget støtte til udvikling og en yderligere støtte til ambitiøse højbudgetfilm forudsætter også, at dansk spillefilm tilføres yderligere finansiering. Ellers bør det overvejes at justere antallet af støttede film.

Men at reducere antallet af film er risikabelt. Omkring 20 spillefilm om året vurderes som en kritisk grænse, hvis dansk film skal have den nødvendige historie- og genremæssige diversitet og muligheden for, at der produceres spillefilm til et bredt udsnit af danskerne. Der vil således være en risiko for, at dansk film mister både betydning og publikum. En reduktion af antallet vil desuden få konsekvenser for selskaberne, ligesom det vil være vanskeligt at opretholde en egentlig filmbranche med så lav en volumen.

Mere fleksible distributionsvinduer

Den digitale omstilling har ført til en række ændringer af publikums vaner, som først og fremmest hænger sammen med streaming og mulighederne for let at kunne se film på et selvvalgt tidspunkt. I den udvikling er det vigtigt, at den enkelte films overgang fra det ene vindue til det næste er tilrettelagt, så det tjener den pågældende film bedst muligt.

I den nuværende vinduesstruktur er der, for en række af de målgruppemæssigt smallere film, en periode fra det tidspunkt, hvor filmen ikke længere er tilgængelig i biografen, til den bliver tilgængelig på en digital platform. I gennemsnit går der 4,5 måned, før danske film er tilgængelige digitalt, på trods af at 93 % af biografbilletterne sælges inden for kun 6 uger. De smallere film vil ofte kun gå i biografen i 2-4 uger. En ventetid på op til 4 måneder er lang tid for en moderne filmforbruger, og markedsføring hen over den periode, hvor filmen ikke er tilgængelig, er både vanskelig og dyr.

Med et stærkt reduceret fysisk marked og et digitalt marked, der endnu overvejende er uudnyttet, er dansk film udfordret på indtjeningen. Omstilling fra fysiske formater til en fornuftig digital forretning går markant langsommere end forventet, og der er behov for at skabe rammerne for, at nogle film kan distribueres mere fleksibelt.

Biografen er et helt afgørende vindue, også for de smallere danske spillefilm, men hvis muligheden for potentialeudnyttelse på tværs af vinduerne ikke optimeres, vil det skade både udbredelse og indtjening. Det er nødvendigt, at der sker en styrkelse af et transaktionsbaseret vindue, hvor den enkelte film afregnes særskilt, og at der – uden at det truer biografvinduet – skabes de bedst mulige betingelser for at imødekomme publikums ønsker om let og hurtigt at kunne se film.

Der bør i samarbejde med branchen etableres en mere fleksibel vinduesstruktur, der er kendetegnet ved fire former for biografdistribution og overgang til digital distribution:

- *Almindelig biografdistribution.* For film med et større eller stort publikumspotentiale bør der fortsat være traditionel biografdistribution med et *hold back* på 4 måneder. Det vil være hovedparten af alle film, og de vil blive lanceret og distribueret på samme måde som i dag.
- *Fast track.* De målgruppemæssigt smalle film vil få styrket deres samlede potentialeudnyttelse på tværs af vinduer ved en hurtigere tilgængelighed på digitale platforme. Det er typisk film, der forventes at sælge under 10.000 billetter i biografen. Filmene bør have et *hold back* på 6-8 uger.
- *Nødspor.* Film, der ikke indfrier forventningerne i biografen, bør hurtigere gøres tilgængelige på digitale platforme. Hvis en dansk film sælger meget få billetter umiddelbart efter premieren, bør filmen kunne overgå til *fast track*-modellen med et *hold back* på 6-8 uger.
- *Eventvisning.* Meget smalle film med et meget begrænset biografpotentiale bør ikke have egentlig biografdistribution. Det vil gavne de meget smalle film, som har en målgruppe, hvor det giver mening at prioritere hurtig tilgængelighed digitalt. Det kan være en biografdistribution med 10-30 enkeltvisninger og et *hold back* på ned til 10 dage.

Efter biografvinduet overgår filmen til et transaktionsbaseret vindue, hvor det er muligt for publikum at se filmen mod stykbetaling, og først derefter bør filmen overgå til abonnementsbaserede tjenester.

Dansk dokumentarfilm har i mange år stået stærkt på den internationale scene med fortællinger, der fokuserer på verdens brændpunkter og almenmenneskelige temaer. De sidste mænd i Aleppo, der i 2018 er nomineret til en Oscar, følger en gruppe redningsfolk fra den civile tjeneste De Hvide Hjelme, som hver dag sætter livet på spil for at redde deres medborgere i den krigshærgede syriske by Aleppo. En stor del af billederne er filmet af journalister fra Aleppo Media Center, som dokumentaren er skabt sammen med.

Dokumentar – fleksibelt støttesystem og forbedret distribution

Dansk dokumentarfilm står stærkt, både kunstnerisk og i forhold til kulturel betydning. Det er værker, der med respekt for virkelighedens kompleksitet undersøger, udfordrer og anfægter vores opfattelser og holdninger, og som ofte får indflydelse på den offentlige debat og meningsdannelse.

Men også på dokumentarområdet er der behov for et forenklet og mere fleksibelt støttesystem. Filminstituttet skal støtte dokumentariske fortællinger uanset format, så længe der er tale om værker med kunstnerisk kvalitet og kulturel værdi. Det drejer sig om dokumentarfilm om både danske og internationale forhold, dokumentarserier om relevante danske forhold samt nye og originale dokumentariske udtryk uanset format og distributionsplatform.

På samme måde som på fiktionsområdet er støtteordningerne til dokumentar defineret af traditionelle formater og understøtter ikke nye dokumentarudtryk, blandingsformater og tværmedielle projekter. Støttesystemet består af forskellige og delvist overlappende ordninger med adskilte støttemidler og beslutningsprocesser. Dokumentarfilm støttes på en filmstøtteordning, mens dokumentarprogrammer og -serier støttes under Public Service Puljen, og der er ingen støtteordning til nye dokumentarformater som fx webserier og virtual reality.

Det er en u hensigtsmæssig opdeling mellem filmstøtte og public service-støtte, som særligt rammer tværmedielle projekter, der skal søge flere steder – det ene sted med en producent som ansøger, det andet sted med en tv-station som ansøger.

Filminstituttet foreslår, at der etableres et mere fleksibelt støttesystem, der kan støtte alle former for dokumentar, og som organiseres i tre spor:

- en *Konsulentordning*, der kan støtte dokumentarfilm og -serier med kunstnerisk kvalitet, eksperimenterende dokumentarer og digitale dokumentarformater.
- en *Minorordning*, der kan støtte kvalitetsfilm med dansk deltagelse og udenlandsk hovedproducent.

Inden for rammerne af Public Service Puljen etableres:

- en *Serieordning*, der kan støtte dokumentarserier og webserier med kulturel værdi.

Ordningerne skal have forskellige indgange og decentrale beslutningsprocesser samt fleksibilitet i fastsættelse af måltal og støttemidler. På samme måde som for fiktion betyder det:

- at hver ordning råder over støttemidler, der er fordelt på forhånd, men således at der samtidig eksisterer støttemidler, der kan fordeles efter behov.
- at tværmedielle projekter til flere platforme kun behandles et sted, uanset hvilken ordning der er ansøgt.

I et fremtidigt støttesystem til dokumentar vil udviklingsstøtte fortsat spille en vigtig rolle. Det har vist sig at være vigtigt at kunne støtte tidlig udvikling, hvor en ide afprøves, eller den indledende research foretages og afgør, om en given historie kan fortælles.

Der er også her behov for at kunne støtte højbudget dokumentarfilm. Det gennemsnitlige budget for en dansk dokumentarfilm er omkring 3 mio. kr., men der ses i stigende grad danske producenter, der udvikler meget ambitiøse dokumentarfilm med budgetter på

Venus – let's talk about sex er et aktuelt vidnesbyrd om unge kvinders forhold til sex. Om lysten, ulysten, fantasierne, følelserne, opdagelserne og alt det, man sjældent taler om. En række unge kvinder tager plads en efter en foran kameraet og deler modigt, åbent og indimellem blufærdigt deres tanker og oplevelser. De to instruktører udgav efterfølgende bogen Venus med en samling interviews fra filmen.

både 10 og 12 mio. kr. Det er vigtigt, at Filminstituttet kan understøtte denne udvikling og en eller to gange om året er i stand til at støtte en dokumentarfilm eller -serie med 3-5 mio. kr.

Mere plads til nye dokumentariske formater

Der sker i disse år en rivende formatmæssig udvikling af dokumentariske fortællinger. Dokumentarfilm anvender elementer fra fiktionen, fortæller historier som animation eller anvender nye formater som virtual reality eller 360-graders video. Der produceres dokumentarisk materiale i meget stort omfang, ofte i kortere serielle formater som fx webserier, som distribueres digitalt på nettet, men som har en meget svingende og ofte lav kvalitet.

Men dansk dokumentarfilm udkommer fortsat først og fremmest i traditionelle formater, enten i spillefilmlængde eller i de halv- og heltimes formater, der efterspørges af tv-stationerne. Det skyldes i høj grad, at tv er den væsentligste finansieringskilde ved siden af Filminstituttet, og det er derfor svært at finansiere dokumentariske fortællinger, der ikke er rettet mod traditionel tv-distribution. Det betyder også, at der er en tendens til, at fortællingernes form bliver tilpasset tv.

Det er vigtigt, at støttesystemet bliver bedre i stand til at udvikle og støtte nye dokumentariske formater, fx webserier eller virtual reality, og til at fortsætte udviklingen af film i grænselandet mellem dokumentar og fiktion, animeret dokumentar og forskellige former for tværmedielle fortællinger.

At sikre dokumentarfilmens digitale tilgængelighed

Distributionsmæssigt står dansk dokumentarfilm over for en udfordring. Selvom en række dokumentarfilm distribueres i biografen, er den helt afgørende distributionsplatform traditionelt tv på TV 2 og på DR. Men for øjeblikket sker der en afvandring fra traditionelt tv til fordel for streaming. Det er først og fremmest sket blandt de yngre dele af befolkningen, og selvom tendensen også er synlig blandt ældre, betyder det, at distributionen af dokumentarfilm står over for en demografisk udfordring, hvor det fortrinsvist vil være de ældre og mindre medievante, der anvender traditionelt tv, mens den yngre del af befolkningen i stigende grad anvender streaming.

Det digitale landskab for dansk dokumentarfilm blev kortlagt i en undersøgelse fra 2017, og her lød konklusionen, at der er begrænset digital distribution med meget begrænsede indtægter til producenterne, der derfor savner incitament til at fremme den digitale distribution.⁶ Men distribution på de digitale platforme handler ikke kun om indtjening. Det handler mindst lige så meget om udbredelse. Det er kun få film, der distribueres på de internationale streamingtjenester, og de nationale tv-stationer har endnu ikke digitale tjenester, der kan kompensere for færre seere af traditionelt tv.

Det bliver en opgave fremover at sikre en væsentlig øget digital udbredelse af danske dokumentarfilm, både på de streamingtjenester, der drives af de offentlige tv-stationer, og på de kommercielle eller internationale streamingtjenester som fx Netflix, HBO og Amazon. Det vil fortsat være Filminstituttets opgave at sikre, at danske dokumentarfilm stilles til rådighed i undervisningssystemet, og at filmene efter deres distribution i biograf og på streaming efter en periode stilles gratis til rådighed via bibliotekerne.

Modernisering af Public Service Puljen

Filminstituttet har siden 2008 administreret Public Service Puljen, som anvender licensmidler til at støtte fiktionsserier, dokumentarserier og programmer til børn og unge på de kommercielle tv-stationer. Puljen blev oprettet som en del af den Mediepolitiske aftale 2007-2010 og er vokset fra 25 mio. kr. til 42,5 mio. kr. årligt de senere år.

Public Service Puljen støtter public service på programniveau. Både fiktionsserierne og dokumentarserierne er i vækst, og danske serier produceret af uafhængige producenter har de senere år nået et højt kvalitetsniveau, blandt andet via støtte fra puljen.

Puljens støtteandel udgør mellem 10-50 % af produktionsomkostningerne. For fiktionsserier er den gennemsnitlige støtte 33 % over de seneste to forligsperioder. De resterende 2/3 af finansieringen kommer fra en tv-station, fra producenten og fra udlandet.

Puljen har bidraget til at udbrede public service på de kommercielle tv-stationer, men puljens regelsæt afspejler en traditionel tv-virkelighed, der er under forandring på grund af streamingtjenesternes fremkomst. En fortsat stor gennemslagskraft for dansk public service på både tv og de digitale platforme forudsætter, at puljen moderniseres og udbygges.

Nye indgange for fiktion, dokumentar og projekter for børn og unge

[Public Service Puljen bør udbygges ved at oprette selvstændige indgange for fiktion og dokumentar og ved at slå filmstøtten og public service-støtten til børn og unge sammen.](#)

Public Service Puljens støtte til fiktion og dokumentar bør videreføres som to selvstændige ordninger, der begge er baseret på public service-kriterier, men hvor indgangene og beslutningsprocesserne er adskilt. Ordningerne skal have deres egne selvstændige redaktioner, hvor der er mulighed for en samordning med den etablerede filmstøtte på spillefilm- og dokumentarområdet. Fremover bør det således være muligt at støtte projekter med midler fra begge systemer, hvis projektet er tiltænkt flere formater og platforme, eller hvis projektets ambitionsniveau kræver en ekstraordinær stor økonomi.

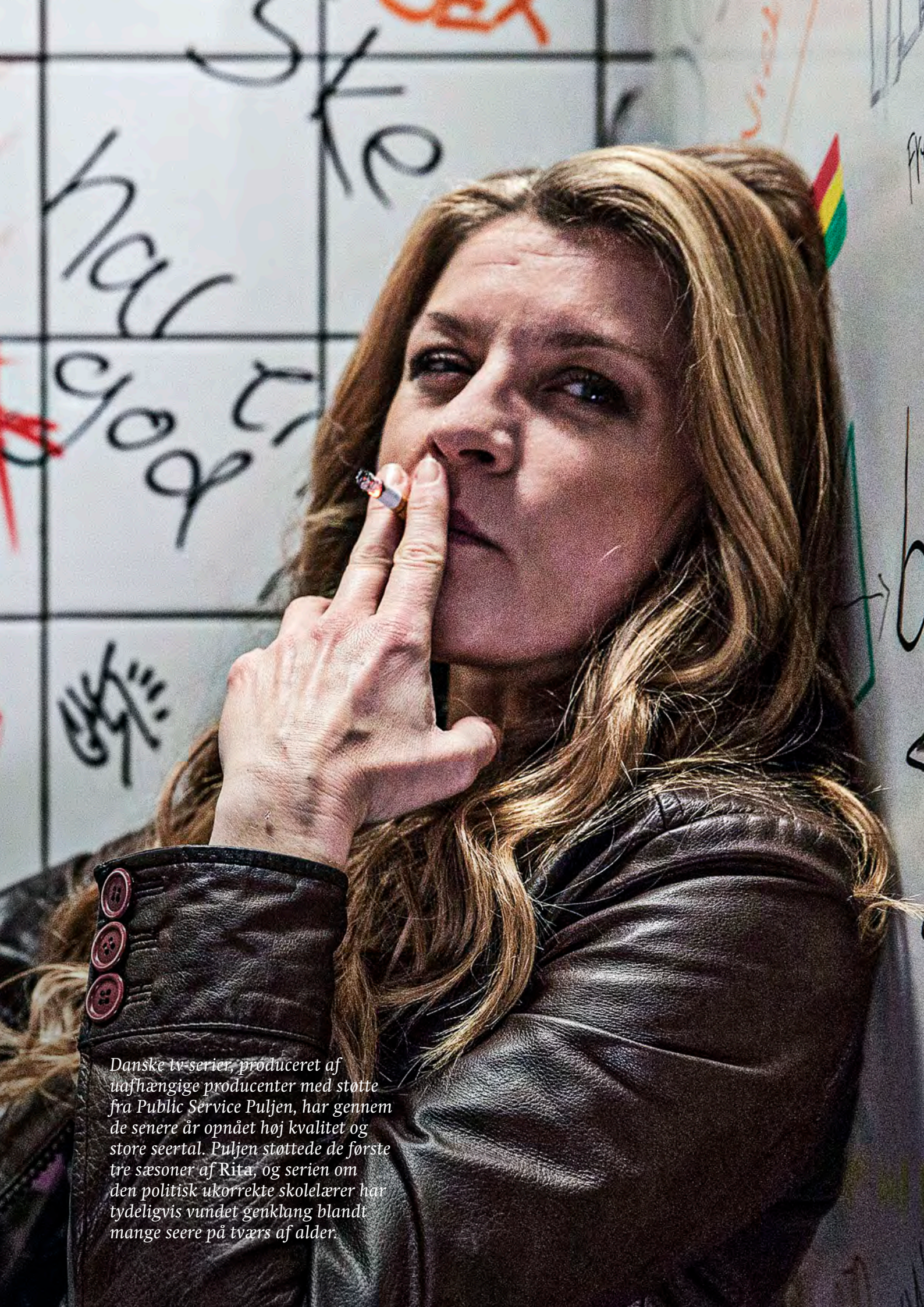
Det bør endvidere overvejes at åbne for støtte til podcast med det formål at understøtte udviklingen af en fortællende genre inden for såvel fiktion som dokumentar.

Puljen har i dag en forpligtelse til at bruge 25 % af støttemidlerne på børn og unge. Det er imidlertid meget vanskeligt at finde støtteegnede projekter, da det kun er de kommercielle tv-stationer, der må ansøge, og de sender kun i beskedent omfang programmer til børn og unge. Det er samtidig et problem, at puljen ikke kan støtte programmer til børn og unge på de digitale platforme, som de anvender.

Det er således nødvendigt at udvikle hele støttesystemet i forhold til spillefilm, serier og dokumentar til børn og unge. Filminstituttet foreslår, at filmstøtten til børn og unge og public service-støtten til programmer til børn og unge lægges sammen i et samlet støttesystem med det formål at støtte kvalitetsindhold til børn og unge i alle genrer og formater, som kan distribueres i biograf, på tv og på digitale platforme. Forslaget om en samlet ny børn og unge-pulje er nærmere omtalt i kapitel 5.

Udvidelse af puljen til fiktion og dokumentar

Når det drejer sig om støtte til fiktion og dokumentar, er der behov for en forøgelse af Public Service Puljens støttemidler. Behovet skyldes først og fremmest, at seerne

Danske tv-serier, produceret af uafhængige producenter med støtte fra Public Service Puljen, har gennem de senere år opnået høj kvalitet og store seertal. Puljen støttede de første tre sæsoner af Rita, og serien om den politisk ukorrekte skolelærer har tydeligvis vundet genklang blandt mange seere på tværs af alder.

forlader de traditionelle tv-kanaler og i højere grad benytter streamingtjenester og digitale platforme. I fremtiden bør det være muligt at støtte danske serier med public service-kvalitet på de platforme, som brugerne anvender. En udvidelse af puljen vil samtidig kunne stimulere interessen for investeringer i dansk kvalitetsindhold og dermed styrke udbredelsen på de digitale platforme.

Hertil kommer, at Public Service Puljen modtager et stærkt stigende antal ansøgninger på trods af, at ansøgerfeltet er begrænset til tv-stationer. I løbet af de sidste fire år er der næsten sket en firedobling i det beløb, der søges til fiktion, og i 2017 blev der ansøgt om støtte på næsten 90 mio. kr. Filminstituttet foreslår, at støtten til fiktion øges til at være 75 mio. kr. om året. I 2017 blev der søgt om næsten 30 mio. kr. til dokumentar, og ordningen bør øges til 25 mio. kr. om året. Det vil give mulighed for at øge antallet af støttede fiktionsserier fra 2-3 serier om året til 6-8 serier om året og øge antallet af støttede dokumentarserier fra 3-4 om året til 8-10 serier om året.

Som noget nyt foreslås, at public service-midlerne skal kunne anvendes til koproduktioner. Inden for serieproduktion til tv og streaming har det danske produktionsmiljø udviklet gode samarbejdsrelationer især i nabolandene. Det vil give helt nye muligheder for at udvikle fortællinger, der indholdsmæssigt, produktionsmæssigt og økonomisk bryder grænsen for, hvad vi i dag kan producere i Danmark.

Producenter som ansøgere

I dag er det kun tv-stationer med en vis udbredelse eller VOD-tjenester, som samtidig kan sikre en udsendelse på traditionelt tv, der kan søge puljen.

Puljen er således oprindeligt baseret på tv-stationens ønske om programmer, der var tilpasset stationens sendeflade. Det serielle format har imidlertid i stadig stigende grad udviklet sig til værker, der skal understøttes og udvikles uafhængigt af de enkelte tv-stationers kanalprofiler. Der er samtidig sket en væsentlig professionalisering af den danske branche i løbet af de sidste ti år. Producenterne udvikler, producerer og investerer selv i serierne og tilvejebringer en stor del af den øvrige finansiering. Det bør således fremover være de uafhængige producenter, der er ansøgere og støttemodtagere.

Der bør i den forbindelse fastlægges handelsbetingelser, der kan sikre et ligeværdigt forhandlingsklima mellem producenterne og platformene, på samme måde som det kendes fra filmstøtteområdet.

En forudsætning for at modtage støtte skal være, at en serie er sikret distribution på traditionelt tv og/eller på en streamingtjeneste. Det aktuelle krav om udsendelse på tv bør således bortfalde, idet der i stedet bør stilles krav om et højt ambitionsniveau for distributionen med henblik på at optimere udbredelsen af det støttede projekt. Efter den primære kommercielle udnyttelse, der typisk har en varighed på 18-24 måneder på tv eller streaming, bør de støttede produktioner i en periode være tilgængelige for alle danskere uden betaling.

Stigende behov for talentudvikling

I 2009 debuterede Martin Zandvliet med spillefilmen *Applaus*, og i 2010 debuterede Tobias Lindholm med spillefilmen *R*. Det var to kunstnerisk stærke film, der fik et beskedent liv i biografen, men som gav begge instruktører mulighed for at udvikle deres talent og finde deres sprog og fortællemåde.

I 2016 blev Tobias Lindholm nomineret til en Oscar med *Krigen*, og i 2017 blev Martin Zandvliet nomineret til en Oscar for *Under sandet*. De er to blandt mange instruktører,

Lige nu oplever en ung generation af filmskabere succes på internationale filmfestivaler. Hlynur Pálmasons debutspillefilm *Vinterbrødre* udspiller sig en kold vinter på et kalkværk, hvor den yngste af to brødre desperat længes efter at blive elsket. Som den unge bror Emil bærer Elliott Crosset Hove overbevisende denne fremmedartede verden helt uden på huden, lød det fra juryen på den schweiziske Locarno Filmfestival, da de overrakte ham prisen som Bedste Skuespiller.

Spilordningen har støttet udviklingen af stemningsfulde Inside, hvor spilleren i skikkelse af en dreng bevæger sig igennem et mørke fuld af fælder og ondsindede væsener. Spillet vakte stor international opmærksomhed og vandt fire priser ved den britiske BAFTA-uddeling. Siden 2016 har ordningen også ydet produktionsstøtte, som blandt andet er givet til Muld, et læringsspil til folkeskolen om dansk landbrug, og det dokumentariske spil Yderst hemmeligt om hemmelige agenter under den kolde krig.

der er debuteret med en film støttet af New Danish Screen, og som i dag er vigtige stemmer i dansk film.

Også udlandet har fået øje på Tobias Lindholm og Martin Zandvliet, og de har begge lavet film eller serier uden for landets grænser de seneste år. Danske instruktører og manuskriptforfattere er eftertragtede i udlandet, og det samme er de herhjemme til at skrive og instruere danske tv-serier. Det betyder, at de laver færre danske film, og at udviklingen af nyt talent er mere påkrævet nu end tidligere.

Der er i dag et stigende behov for professionel talentudvikling, som aktivt forholder sig til bevægelser og tendenser og sikrer, at talenterne får evnen til at omstille sig i valg af format, platform og udtryk uden at miste det personlige aftryk, der gør værket vægtigt og kunstnerisk relevant. Fremtidens talenter skal udfordres i valg af udviklings-, produktions- og distributionsmetoder samt format, så vanetænkning og gentagelser i udtryk og arbejdsformer undgås.

New Danish Screen er ordningen for professionel talentudvikling. Ordningen fokuserer på at modne de bedste talenter fra skolerne og værkstedsmiljøerne, og den medvirker til at skabe et solidt fundament for fremtidens filmiske fortællere. Ordningen arbejder efter andre principper end det øvrige støttesystem. Der er systematisk fokus på talentmassen, vurderingen er først og fremmest rettet mod talentet og ikke mod projektet, og der er tale om en højere offentlig finansiering end i det øvrige støttesystem.

New Danish Screen har med initiativer som *Skitsen* og *New Danish Webisodes* fanget tendenser i talentmassen og skubbet til en udvikling af metoder, fortællinger og distributionsformer. Den form for proaktiv indsats for at afsøge og kvalificere nye tendenser og metoder er en vigtig del af ordningens identitet som laboratorium for andre støtteordninger og som naturlig forpost i Filminstituttets møde med nye fænomener i medieudviklingen.

Det lange format – enkeltstående eller serie – er ordningens centrale format. Den nuværende filmaftales fokus på lavbudgetspillefilm har været særdeles frugtbar for ordningen og givet mulighed for, at nyuddannede filmhold for første gang har fået mulighed for at debutere i løbet af 1-2 år efter endt uddannelse. Fx har fem ud af de seks instruktører, der forlod Filmskolens instruktørlinje i 2015, allerede instrueret en spillefilm.

Spillefilmen og den lange dokumentar vil stadig stå centralt på ordningen. Men i takt med den netbaserede series udvikling er interessen fra både publikum og filmtalenter for den serielle fortælling øget og skal indtage en større plads på ordningen. New Danish Screen skal have størst mulig fleksibilitet i støtterammerne, der gør det muligt for ordningen løbende at justere støttefokus og favne formater, fortælleformer og distributionsplatforme, som giver talenterne de bedste muligheder for at afsøge nye veje.

Spil og interaktivitet – kulturel betydning og innovation

Filminstituttet har siden 2007 støttet udvikling af digitale spil og har siden 2016 også støttet produktion og lancering.

Spil er et kulturbærende medie på linje med film og andre kunst- og kulturformer. Støtten til udvikling og produktion af digitale spil er begrundet i kriterier, der skal øge den kulturelle betydning af spil til både leg og læring. Spilaktivitet kan i sig selv være udfordrende og udviklende, og det kan være historiefortælling, hvor vi som spillere er medfortællende på en måde, der giver os nye oplevelser ved at aftvinge os holdninger og handlinger.

Spil og interaktive fortællinger er en central del af medie billedet. Det er i dag en medieform med stor udbredelse til alle målgrupper, og for børn i skolealderen er der ofte tale om den mest anvendte medieform. Filminstituttet skal følge med den digitale omstilling og fortsat tilpasse støtten, så det er muligt at støtte spil og interaktive projekter uanset platform.

Spilordningen er en velbegrundet og velfungerende støtteordning, som har fået etableret de fornødne rammer. Ordningen har de sidste fire år rådet over 12 mio. kr. om året, og det er aktuelt ordningens største begrænsning, når det drejer sig om at påvirke udbuddet af spil med kulturelle kvaliteter. Især spil til børn, læringsspil, spil med dansk indhold og sprog samt de kunstnerisk eksperimenterende spil har oplevet et fald i finansieringsmuligheder over de seneste år. Derfor er afhængigheden af Spilordningens støtte steget, og der er et uudnyttet potentiale, der blandt andet viser sig ved de mange projekter, der søger om støtte.

Det foreslås, at støtteindsatsen for digitale spil øges. Det bør ske ved at lave en indsats for spil til børn og unge i forbindelse med forslaget om at etablere en ny samlet støttepulje til børn og unge. Det vil kunne hæve den samlede støtte til spil med et tocifret millionbeløb.

Ud over udviklingen inden for spilmediet er der i den aktuelle medieudvikling et stigende antal filmiske fortællinger, der har interaktive elementer, og som henter både fortælleformer og oplevelsesformer fra digitale spil. Der er tale om forskellige former for interaktive filmiske fortællinger, der hverken indeholder et traditionelt lineært filmisk udtryk eller et traditionelt spil, men derimod skaber deres egen hybrid af medieudtryk.

Det er hybridformater, der eksperimenterer med at blande lineære udtryk med interaktive elementer, og særligt er der en udvikling i gang inden for virtual reality og augmented reality.

Filminstituttet skal i den kommende periode kunne udviklings- og produktionsstøtte interaktive filmiske fortællinger. Der vil i høj grad være tale om projekter, som bedriver en form for filmisk grundforskning, og støtten bør derfor afgrænses til lavbudgetproduktioner.

Projekter, hvor det tværmedielle består i at udkomme i flere traditionelle formater, fx som både enkeltstående film og serie, skal støttes på de respektive støtteordninger for fiktion og dokumentar – mens projekter, der indeholder interaktivitet, skal støttes ved at lave et særskilt initiativ i forbindelse med Spilordningen.

Støtten til digitale spil og interaktive projekter bør i fremtiden kunne finde sted flere forskellige steder i støttesystemet:

- ved en videreførelse af den eksisterende støtteordning til udvikling og produktion af digitale spil.
- ved etablering af en separat støttemulighed til interaktive filmiske projekter.
- som en del af en ny pulje, som skal støtte indhold til børn og unge, og som er beskrevet i kapitel 5.

Virtual Reality (VR)

En computerskabt illusion, hvor man via VR-briller føler sig til stede i en rumligt simuleret eller filmet virkelighed. Nogle VR-former bruger bevægelsessensorer til hånden, så man kan interagere med virtuelle genstande. Det danske projekt *Nothing Happens* er et eksempel på en animeret VR-film.

Augmented Reality (AR)

En teknologi, hvor virkeligheden forstærkes ved at blive kombineret med computerskabte elementer, eksempelvis ved at mobiltelefonen tilpasser billeder til kameraets direkte signal, sådan som det sker i det populære spil Pokemon Go.

Internationalt koproduktionssamarbejde vigtigt for dansk film

Dansk film indgår i en lang række internationale samarbejder i forbindelse med især finansiering og produktion af film.

Hver anden af de danske spillefilm, der blev støttet i 2015-2017, var koproduktioner med andre lande. Det betyder, at filmene har hentet finansiering uden for Danmark, og at der enten foran eller bag ved kameraet deltog udenlandske skuespillere eller filmarbejdere.

For et lille land med en filmbranche af begrænset størrelse er det internationale samarbejde uhyre vigtigt. Det er med til at kompetenceudvikle danske filmfolk og bringe inspiration og innovation til branchen. Det gælder både, når udenlandske filmfolk og selskaber deltager i produktionen af danske film, og omvendt når danske producenter og kreative kræfter deltager i internationale koproduktioner.

Filminstitutets støtteordning til internationale koproduktioner er samtidig en forudsætning for at tiltrække udenlandsk finansiering til danske film. Finansieringen kommer fra filminstitutter og tv-stationer, overnationale støtteordninger, distributører, regionale filmfonde og via skattebegunstigelser.

Danske spillefilm henter en væsentlig del af deres finansiering i udlandet, og samlet set tiltrækker danske film langt mere udenlandsk finansiering, end hvad Danmark bidrager med til udenlandske film. Deloitte's analyse af økonomien i dansk spillefilmproduktion fra 2017 viser, at i perioden fra 2015-2016 kom 25 % af finansieringen af danske spillefilm fra udenlandske finansieringskilder. Det er en stigning fra 22 % i perioden 2011-2014 og fra 18 % i perioden 2007-2010.⁷

7

Analyse af filmbranchens nye forretningsmodeller. Monitor Deloitte m.fl. 2017.

Også danske dokumentarfilm formår at sikre en solid andel af finansiering gennem udenlandske samarbejder. Over halvdelen af danske dokumentarfilm finansieres via udenlandske midler fra koproducenter, fonde, tv-stationer og offentlige støtteprogrammer. I alt udgør udenlandske midler typisk omkring 17 % af en dokumentarfilms budget.

Filminstituttet rådgiver danske producenter om samarbejds- og finansieringsmuligheder, gennemfører kurser om international koproduktion, etablerer og vedligeholder netværk, opretholder internationale relationer og sørger for, at den nødvendige infrastruktur, i form af fx internationale aftaler om koproduktionssamarbejder, er til stede.

Finansieringen af filmproduktion, både herhjemme og internationalt, er under forandring, og det samme er de eksisterende forretningsmodeller. Filminstituttet vil gøre en særlig indsats for at styrke danske producenters viden om koproduktionssamarbejder, så de kan skærpe deres muligheder for international finansiering. Indsatsen sker blandt andet gennem rådgivning og vejledning i økonomiske, kontraktuelle og forretningsmæssige spørgsmål.

Javed fra Bangladesh drømmer om at blive surferstjerne og bruger det meste af sin tid ude på bølgerne. Han er droppet ud af skolen, fordi lærerne slog. Filmen er en af fem korte dokumentarer om viljestærke børn, der bor langs den gamle Silkevej mellem Kina og Europa. Serien viser børneliv fra steder i verden, som danske børn kender meget lidt til, og indgår i Filminstituttets omfattende samling af kort- og dokumentarfilm med tilhørende undervisningsmateriale på streamingtjenesten Filmcentralen/undervisning, som 89 % af landets skoler er tilmeldt.

5

FILM OG FILMKULTUR FOR BØRN & UNGE

Støtten til film for børn og unge skal være fleksibel og tilpasses det unge publikums aktuelle medieforbrug. Filminstituttet vil derfor satse på kvalitetsindhold, som skal møde børn og unge i de medier og på de platforme, som de til enhver tid anvender.

Børn og unges medieforbrug er radikalt forandret de sidste ti år med et markant fald i brugen af traditionelt tv til følge. Det gælder først og fremmest blandt unge, hvis forbrug er mere end halveret de sidste fem år, men nu er faldet også blevet tydeligt hos skolebørn og førskolebørn. Samtidig er der også færre danske spillefilm til børn og unge i biografen, og både det samlede billetsalg og salget til de enkelte film er faldet. Børn og unge forlader public service-medierne og de offentligt støttede film, og de vandrer fra tv og biograf til mobile platforme. Og der er ikke noget, der tyder på, at de vil vende tilbage.

Der er ingen entydig forklaring på udviklingen væk fra offentligt støttet medieindhold, men noget peger på, at der blandt børn og unge er et krav om tilgængelighed og hurtig tilfredsstillelse – *instant pay-off*, som en undersøgelse fra DR Medieforskning kalder det. Medieindhold er ikke noget, man vil vente på. Det skal være lige nu. Men der er tilsyneladende også en interesse for en større variation af indhold end det, som den offentlige støtte frembringer.

Der er en tydelig interesse for det humoristiske og underholdende, som kan fungere som en pause i hverdagen, men også for engagerende historier i formater og på platforme, som børn og unge bruger. Det ses i den store interesse for den norske ungdomsserie *Skam*, men også for danske serier som *Shanne*, *Sjit Happens*, *Klassen* og *Hassan*. Det er serier, som alle har benyttet sig af et andet format eller en anden platform end de traditionelle. Og det er serier, der forholder sig til målgruppens livsverden, og som ikke løfter den opdragende pegefinger.

Denne udvikling stiller den offentlige støtte til film og tv til børn og unge over for en række udfordringer. Der er derfor brug for en modernisering af støtten til levende billeder til børn og unge, så den også kan finansiere produktion og distribution af kvalitetsindhold på de platforme, som de anvender – fra videotjenester til sociale medier og streamingtjenester.

Mål om kvalitetsindhold udspringer af Filmloven

Siden 1982 har Filmloven fastlagt, at mindst 25 % af støttebidragene skal anvendes til film for børn og unge. Det blev begrundet med, at børnepublikummets behov for film var dårligt opfyldt, og det blev anset for vigtigt at opretholde en dansk produktion af kvalitetsfilm til målgruppen. I dag støtter Filminstituttet spillefilm, kortfilm, dokumentarfilm, serier og digitale spil til børn og unge.

De offentligt ejede tv-stationer har også en forpligtelse over for børn og unge. I public service-kontrakten for DR står blandt andet: "DR skal fortsat have fokus på sin indsats over for børn ved at udvikle og stille relevant public service-indhold til børn til rådighed." Og i sendetilladelsen for TV 2 står: "Der skal tilbydes programmer af høj kvalitet til børn."

Filmlovens bestemmelser og tv-stationernes forpligtelse til at lave programmer til børn og unge demonstrerer et tydeligt politisk ønske om at sikre produktion og distribution af dansk kvalitetsindhold til det unge publikum. Bevægelsen fra public service-medierne og film tyder imidlertid på, at den offentligt støttede medieproduktion ikke for alvor svarer til børn og unges aktuelle erfaringer og interesser eller møder dem på en måde, som de oplever som anerkendende, udfordrende og ligeværdig.

Omlægning til en ny samlet støttepulje

Offentligt støttet film og tv på de traditionelle platforme har i store træk mistet kontakten til målgruppen. Samtidig er børn og unge blevet aktive og kompetente mediebrugere, og de opsøger et stort antal forskellige medier. Det er udtryk for både selvstændighed og mangfoldighed. Men deres medieforbrug sker på platforme, som helt overvejende er domineret af et kommercielt udbud af stærkt svingende kvalitet.

Den aktuelle situation indeholder både muligheder og begrænsninger. Filminstituttet ser i den aktuelle medieudvikling flere muligheder for at genoprette kontakten til børn og unge og for at forny relevansen af det offentligt støttede indhold.

Det foreslås, at der etableres en samlet pulje, der kan støtte platformsneutral kvalitetsindhold til børn og unge, som distribueres i de medier og formater og på de platforme, som børn og unge anvender.

Puljen skal:

- støtte kvalitetsindhold til børn og unge, der tager udgangspunkt i deres livsverden. Det skal være indhold, som de oplever som interessant og relevant, som giver dem mulighed for at forstå sig selv og andre, og som giver mulighed for deltagelse og medskabelse.
- støtte udvikling, produktion, distribution og formidling – både af enkeltproduktioner og af etableringen af digitale distributionsplatforme, som er selvstændige eller del af allerede eksisterende tjenester.
- støtte alle formater og medier, som indeholder levende billeder, fra traditionelle formater som spillefilm, animation, dokumentarfilm, kortfilm og tv-programmer over magasin- og aktualitetsformater eller anden form for oplysning – til digitale formater som webserier, interaktive værker og digitale spil samt andre nye genrer og udtryksformer.

En del af de nye digitale medier udvikles, mens de produceres, eller lanceres, mens de udvikles. Det er vigtigt, at puljen har en udtalt fleksibel tilgang til, hvordan der støttes. Det er også afgørende, at der ikke etableres en genre- og formatmæssig begrænsning for puljen. Det skal være muligt at støtte netop de formater, der findes og udvikles, og som efterspørges af børn og unge.

Kriterier for den nye pulje

Når støtten gøres uafhængig af genre, format og platform, er der behov for en målsætning og en række kriterier, der kan sikre indholdets kvalitet. Den centrale begrundelse for offentlig støtte til medieindhold for børn og unge har ikke ændret sig. Formålet er fortsat at sikre de unge målgrupper kvalitetsindhold, som ikke leveres af et kommercielt mediemarked og af udenlandske aktører. Støtten skal således også understøtte det originale og eksperimenterende, som har kunstnerisk værdi, og som kan være kommercielt usikkert.

Filmatiseringen af Jakob Martin Strids populære børnebog Den utrolige historie om den kæmpestore pære trak 227.000 store og små i biografen og var årets fjerde mest sete danske biograftitel i 2017. Animationsfilmen om elefanten Sebastian og katten Mitcho, der i deres enorme pære sejler ud på et farligt eventyr med pirater, sødrager og sære spøgelser, deltager i 2018 i Berlin Filmfestivalens konkurrence for børnefilm.

Indholdet skal:

- fortælle historier, som reflekterer den virkelighed og de udfordringer, som børn og unge møder og er en del af.
- give børn og unge mulighed for at forstå sig selv og andre ved at imødekomme deres følelser, erfaringer og nysgerrighed, og det må samtidig gerne udfordre deres opfattelse af virkeligheden.
- give børn og unge, i bred forstand, kompetencer som mennesker og øge deres livsmestring og handleevne – ved at underholde, overraske, provokere, kritisere eller fabulere.
- have et udgangspunkt i Danmark eller spejle unges livsverden i andre kulturer, understøtte det danske sprog og have kulturel betydning.

Disse kriterier kan naturligvis udfolde sig i alle typer fortællinger – fra samtidshistorier til fortællinger i historisk tid og i fantasiuniverser.

Samarbejde og medfinansiering

Produktioner, der støttes af puljen, skal produceres af uafhængige producenter og så vidt muligt i samarbejde med andre parter. Det kan være i samarbejde med både offentlige og private virksomheder, og det kan ske med virksomheder inden for og uden for den eksisterende mediebranche. Samarbejdet skal sikre medfinansiering til de produktioner, som puljen støtter. Film, der støttes af Filminstituttet, har i dag medfinansiering fra producenter, distributører, tv, fonde og andre investorer, og støtteprocenten er omkring 50 %.

Platformsneutral støtte vil i en del tilfælde kræve en højere støtteprocent. Der findes ingen stabile forretningsmodeller, der kan sikre væsentlig medfinansiering til fx en webserie, der distribueres på YouTube eller Facebook. Det er sandsynligt, at produktioner, der skal distribueres på digitale platforme, i nogle tilfælde vil kræve en offentlig støtte på 60-90 % i en periode, indtil der er etableret forretnings- og finansieringsmodeller, som kan gøre det attraktivt at medfinansiere indhold til børn og unge på de digitale platforme.

Distribution og markedsføring

Det støttede indhold kan frit distribueres på de platforme, hvor producenten kan indgå en aftale om distribution. Overordnet kan det ske på alle platforme, som børn og unge bruger. Distribution kan altså ske på traditionelle tv-kanaler og på de pågældende kanalers streamingtjenester, på andre streamingtjenester, videotjenester, sociale netværk, selvstændige sites og som digitale spil.

Markedsføring vil også blive en væsentlig udfordring i forbindelse med en platformsneutral støtte. Den skal sikre den nødvendige synlighed og tilgængelighed i det store udbud af valgmuligheder, som børn og unge står over for. Synlighed og tilgængelighed sikres og følges ved, at puljen:

- støtter distributionsplatforme, fx selvstændige portaler eller websider, eller dedikerede kanaler på allerede eksisterende tjenester.
- støtter markedsføringen af støttede projekter, så de bliver synlige på de digitale platforme, blandt andet ved at de fremhæves og anbefales som en del af den kuratering, som finder sted på de digitale platforme og på de sociale medier.

- fastlægger en række mindstekrav til antal seere eller brugernes engagement, som skal opfyldes i løbet af en nærmere fastsat periode.
- sikrer, at produktionerne er tilgængelige flere steder og over længere perioder.

I det omfang, at der er tale om platforme med betaling, bør indholdet efter en periode gøres gratis tilgængeligt.

Volumen og støtterammer

En ny pulje til børn og unge skal have en vis volumen, hvis den skal gøre sig gældende i det nuværende medielandskab. Hvis der hvert år skal kunne støttes et udvalg af fx spillefilm, tv-serier, webserier og tværmedielle produktioner til både små børn, større børn og forskellige ungdomsgrupper, er det vigtigt, at en ny pulje til børn og unge får væsentlige støtte midler til rådighed.

Puljen skal være fleksibel med hensyn til, hvilke formater der støttes. Antallet af spillefilm, webserier eller interaktive projekter skal ikke på forhånd lægges fast, men spillefilm og dokumentarfilm skal støttes i mindst samme omfang som nu.

Hvis det antages, at puljen fx skal kunne støtte 5 spillefilm med hver 10 mio. kr., 5 fiktionsserier med hver 10 mio. kr., 10 dokumentarserier med hver 2 mio. kr., 10 webserier med hver 2 mio. kr., 10 spil med hver 2 mio. kr. og 5 interaktive billedfortællinger med hver 2 mio. kr., så skal puljen udgøre 170 mio. kr. årligt. Medtages websites med levende billeder og andre formater, kommer puljen let over 200 mio. kr.

[Det foreslås, at puljen etableres med et samlet støttebudget på mindst 150 mio. kr. om året.](#)

Filminstituttet kan ved en uændret støtteøkonomi bidrage med 50 mio. kr. til puljen – det beløb, som Filminstituttet aktuelt er forpligtet til at anvende på film og tv-programmer til børn og unge. I de 50 mio. kr. er ikke medtaget de støtte midler, der traditionelt anvendes til de såkaldte familiefilm, som er spillefilm, der henvender sig til et bredt familiepublikum. De har et stort publikum på tværs af alder og bør fortsat støttes på Markedsordningen.

En ny pulje til at støtte produktioner til børn og unge skal etableres som en ny selvstændig enhed på Filminstituttet. Puljen skal etableres som et konsulentssystem med flere indgange og med enkle og fleksible støtte vilkår, som gør sagsbehandlingen hurtig og let, og som kan modsvare den genre- og formatmæssige udvikling, der også fremover forventes at kendetegne området.

Den film- og mediepedagogiske indsats

Børn og unge er både afsendere og modtagere i en medievirkelighed, der er en blanding af egne produktioner, nyheder, professionel filmkunst og reklamer. Den udvikling har øget vigtigheden af, at børn og unge forstår de levende billeders sprog.

Filminstituttets formidlingsindsats til børn og unge har fokus på film som en kunstnerisk *oplevelse*, på børn og unges *forståelse* af filmmediet som produktions- og kommunikationsform samt på at skabe rum for børn og unges egen kreative *filmskabelse*. Børn og unges forandrede mediebrug betyder, at filmformidlingen har fået tilføjet helt nye dimensioner, der under overskriften medieforståelse handler om, at levende billeder er børn og unges primære fortolkningsrum i det digitale medieunivers.

Helt centralt er, at de levende billeder tilbyder dem muligheder for at forstå og lære om sig selv og verden, især i en digital kultur kendetegnet ved udtryk, der indeholder tekst, billeder og lyd. Som en kompleks blanding af udtryksmidler udgør netop filmmediet et væsentligt grundlag for at forstå moderne digital kommunikation.

Den digitale udvikling stiller nye krav til, hvordan det pædagogiske arbejde kan bruge filmmediet som led i den generelle dannelse og medieforståelse, hvor børn og unge er aktive producenter i det digitale univers, og hvor der sættes fokus på deres kritiske tilgang til film og de digitale mediers rolle i samfundet. I den sammenhæng arbejder daginstitutioner, grundskoler og gymnasier allerede med ambitiøse mål om film- og medieforståelse, digital dannelse, nye læringsformer, eleven som producent m.m.

Filminstituttets formidlingsindsats skal på den baggrund styrkes, så den kan bidrage til at realisere de pædagogiske og læringsmæssige mål for daginstitutioner, skoler og ungdomsuddannelserne. Det skal ske gennem en stadig tættere brobygning mellem den film- og mediepædagogiske indsats og det konkrete pædagogiske arbejde og udviklingen af undervisningen. Samtidig støtter Filminstituttet regionale og landsdækkende film- og mediepædagogiske initiativer, hvor vedvarende partnerskaber og tæt dialog med de fagprofessionelle og børn og unge er centrale elementer.

Hassan og ramadanen er et eksempel på en dokumentar, der med succes blev distribueret i flere formater. Filmen følger 11-årige Hassan under ramadanen, mens han faster for første gang sammen med resten af familien i Køge. Da filmen på 40 minutter blev sendt på DR Ultra, havde den 19.000 seere. Materialet blev også anvendt til at klippe 17 små 5-minutters film, som blev distribueret på YouTube. Hver af filmene blev set af mellem 70.000 og 140.000 personer.

Krimidramaserien *Norskov*, støttet af Public Service Puljen, er et eksempel på en fortælling med en stærk regional forankring. Serien med den hjemvendte politimand Tom Noack i centrum er filmet i Frederikshavn og udspiller sig i en industriby i det nordligste Jylland. Det nære provinsmiljø bliver brugt behændigt og realistisk som udgangspunkt for et krimidrama om magtspil, tilhørsforhold og fællesskab i en globaliseret verden.

6

MANGFOLDIGHED I DANSK FILM

Forudsætningen for en levende filmkultur er, at dansk film afspejler hele befolkningen – det gælder køn, ophav, social baggrund og geografi. Dansk film skal repræsentere så mange virkeligheder som muligt og afspejle diversiteten i befolkningen, både foran og bag kameraet.

At styrke en mangfoldig kultur, der udfolder sig i hele landet, er nødvendigt for at sikre fornyelse og kvalitet i dansk film. En diversitet af stemmer og fortællinger kan medvirke til at skabe indsigt i og forståelse for hinandens livssituationer og holdninger.

Regionale samarbejder

Dansk films brede geografiske forankring skal fastholdes og udvikles. Filminstituttet anbefaler derfor en styrkelse af de regionale filmcentre på Fyn og i Østjylland, så der skabes øgede muligheder for filmproduktion, uddannelse og talentudvikling.

Filmproduktion er en specialiseret og teknologikrævende branche, og i et land af Danmarks størrelse er filmproduktion naturligt koncentreret omkring hovedstaden. Det giver en række produktionsmæssige fordele, men samtidig er det vigtigt at sikre muligheden for at fortælle historier fra hele landet og producere film andre steder end i hovedstadsområdet, da det er med til at fremme udviklingen af produktionsmiljøer og dermed styrke branchen generelt.

I dag er den regionale filmproduktion koncentreret på Fyn og i Østjylland. De to regionale filmcentre bør i den kommende periode udvikles og styrkes med øgede muligheder for uddannelse, talentudvikling, produktion og festivalvisning af film.

Udgangspunktet er godt. Fyn har den regionale filmfond FilmFyn, den internationalt anerkendte kortfilmfestival Odense Filmfestival og publikumsfestivalen Svend. Der findes etablerede uddannelsesinstitutioner inden for medieområdet, den alternative filmuddannelse 18Frames samt Odense Filmværksted, som er en del af den landsdækkende talentudviklingsorganisation Filmtalent. Dertil kommer et velfungerende filmkulturelt og mediepædagogisk samarbejde.

Østjylland har en koncentration af filmaktiviteter i Filmby Aarhus og huser også den regionale filmfond Den Vestdanske Filmpulje. Der er talentudvikling i Aarhus Filmværksted og Animation Workshop i Viborg, som begge er en del af Filmtalent, og med blandt andet animationsskolen i Viborg, multiplatformsuddannelsen i Aarhus og den alternative filmuddannelse Super8 står området også stærkt uddannelsesmæssigt. Med this.festival etableres i Aarhus desuden en international festival for digitale og tværmedielle fortællinger.

Særligt på to områder er det vigtigt at styrke Fyn og Østjylland som regionale filmcentre:

- De regionale filmfondes mulighed for at støtte produktioner, der foregår uden for hovedstadsområdet.
- Filmtalents muligheder for at etablere et landsdækkende talentudviklingstilbud med udgangspunkt i de regionale filmværksteder.

Flere midler til regionale produktioner

Filminstituttet bidrager i dag i forligsperioden med 28 mio. kr. til regional filmproduktion. I fremtiden bør midlerne anvendes til at kompensere for de merudgifter, der er forbundet med at producere uden for hovedstadsområdet.

Filminstituttet, FilmFyn og Den Vestdanske Filmpulje foreslår, at den kommende medieaftale styrker de regionale filmfonde med hver 15 mio. kr. om året i den kommende fireårige periode. Det vil bringe hver af fondene op på en støttevolumen på over 25 mio. kr. om året. Midlerne skal anvendes til at støtte film og tv-serier, der optages i hele landet, også uden for fondenes geografiske område.

Denne forøgelse af fondenes støttevolumen på tilsammen 30 mio. kr. om året vil sammen med en kompensation fra Filminstituttet for merudgifter ved regional filmproduktion betyde, at det bliver muligt at producere flere og mere ambitiøse film uden for hovedstadsområdet. Samtidig vil det udvikle de regionale filmcentre på Fyn og i Østjylland.

Det er centralt, at der er tale om nye midler til fondene i forbindelse med medieaftalen. Hvis der alternativt alene sker en omfordeling af Filminstituttets nuværende støttemidler til de regionale filmfonde, vil det svække økonomien i den enkelte film og reducere antallet eller ambitionerne i de film, der kan produceres.

Mere forpligtende samarbejde om landsdækkende talentudvikling

Filmtalent blev stiftet i 2016 og er en landsdækkende organisation, der har til formål at sikre bred geografisk adgang til talentudvikling i film, tv, spil og digitale medier. Filmtalent, der endnu er i en konsolideringsfase, samler filmværkstederne i København, Odense og Aarhus samt animationsværkstedet i Viborg. Organisationen arbejder med initiativer, der fremmer en mangfoldig rekruttering til film, tv og digitale medier, og som kvalificerer talenterne og understøtter deres introduktion i den professionelle filmbranche.

Filminstituttet støtter Filmtalent med 12 mio. kr. om året, hvortil kommer en medfinansiering fra kommunerne i Odense, Aarhus og Viborg på i alt omkring 5 mio. kr.

Det er Filminstituttets ambition, at Filmtalent skal udvikles til et mere forpligtende samarbejde mellem de fire filmværksteder, som kan sikre, at der i hele landet er tilbud om talentudvikling. Filmværkstederne kan indgå i yderligere samarbejde med filmbranchen, men også med de offentlige tv-stationer og med nye digitale medier.

Styrket indsats for mangfoldighed

En mangfoldig filmkultur skal sikre bredde i rekrutteringen til dansk film og er en vigtig forudsætning for, at dansk film fastholder sin kvalitet og kulturelle betydning. Der er brug for flere og forskellige stemmer, hvis filmene skal bevare deres relevans for publikum.

Team Hurricane er en "punk-chick-flick" om otte teenagepigers sommer i en ungdomsklub og om et fællesskab, som langsomt vokser sig stærkt. Annika Bergs farverige spillefilmdebut har vundet både danske og udenlandske kritikeres hjerter, blandt andet på festivalen i Venedig med en pris for "mest nyskabende film". Der er generelt for få kvinder i dansk film, og Filminstituttet arbejder sammen med branchen om initiativer, der skal skabe en bedre kønsbalance – både foran og bag kameraet.

Blandt både nye og etablerede talenter skal der arbejdes for en bredere repræsentation med hensyn til køn, etnicitet og social baggrund. De historier, der bliver fortalt, og måden de bliver fortalt på, skal bygge på forskellige erfaringer og kunstneriske visioner.

Filminstituttets indsats for større mangfoldighed skal styrkes og fortsat foregå i tæt samarbejde med filmbranchens organisationer. Indsatsen har karakter af tiltag, der skal dokumentere, bevidstgøre, uddanne og medvirke til at ændre holdninger og ubevidste handlemønstre.

Filminstituttet har siden 2016 arbejdet med filmbranchens organisationer for at skabe bedre kønsbalance i dansk film. Der er blandt andet igangsat en kvalitativ undersøgelse, der klarlægger, hvorfor færre kvinder end mænd opnår spillefilmdebut efter endt uddannelse, og der bliver udviklet en frivillig *selvangivelse*, så producenter under og efter en produktion kan opgøre den kønsmæssige repræsentation.

Flere initiativer skal øge bevidstheden om kønsstereotyper i danske film og tv-serier. Danske dramatikere har blandt andet formået at skabe offentlig opmærksomhed omkring *ManusFestet*, der udpeger 40 kønsklicheer i danske film og tv-serier. Derudover arbejder Filminstituttet internt med kønsspørgsmål og er blandt andet ved at uddanne alle, der arbejder med støttetildeling, i at se og forstå ubevidste handlemønstre.

Senest er arbejdet med at forebygge og forhindre sexchikane og krænkende adfærd også blevet en del af samarbejdet mellem Filminstituttet og filmbranchens organisationer.

Også når det gælder den etniske repræsentation er der en skævhed, som blev kortlagt i en undersøgelse fra januar 2015. Siden er der støttet og igangsat en række initiativer. Der har været afholdt korte uddannelsesforløb for amatører og skuespillere med anden etnisk baggrund, der er oprettet en mentorordning, hvor erfarne danske filmfolk fungerer som mentorer for danskere med anden baggrund, der ønsker en fremtid i filmbranchen. Og Filminstituttet forsøger at etablere en særlig praktikordning for unge nydanskere.

Der er desuden i samarbejde med Copenhagen Business School rettet fokus på social og geografisk mangfoldighed i en undersøgelse, der belyser ansatte i den danske filmbranche i forhold til alder, indkomst, uddannelse og geografi samt familiemæssig baggrund.

7

FILMFORMIDLING

Filminstituttet ønsker at videreudvikle sine eksisterende formidlingsaktiviteter med særligt fokus på børn og unge, samarbejdet med eksterne partnere og filmoplevelser i hele landet.

I Filmloven anføres det blandt andet, at Filminstituttet skal sikre kendskabet til danske og udenlandske film i Danmark, sørge for et bredt udbud af publikumsrettede filmaktiviteter samt gøre de filmhistoriske samlinger tilgængelige for offentligheden.

At fremme filmkultur og biografkultur betyder at sikre borgerne mange gode indgange til filmens kulturelle univers – i form af både tilgængelighed og formidling. Og det handler om at dykke ned i den nyere danmarkshistorie, som den er fortalt gennem levende billeder og kunstneriske fortolkninger på lærredet. Med den globale og fragmenterede medievirkelighed er danskernes fællesskab omkring dansk film og filmkultur måske vigtigere end nogensinde før.

Langt størstedelen af filmformidlingen og distributionen i Danmark sker via private aktører. Biografmarkedet er generelt stigende, og streamingtjenesterne boomer. Dertil kommer tv, hvor ældre danske spillefilm ses af mange danskere og danske dokumentarfilm ofte har stor gennemslagskraft, både publikumsmæssigt og i den offentlige debat.

Mange filmformidlingsaktiviteter drives endvidere af organisationer, foreninger og enkeltpersoner med støtte fra Filminstituttet. Det drejer sig eksempelvis om filmfestivaler, om kunstbiografer og distributører af arthousefilm samt om initiativer, der fremmer børn- og unges film- og medieforståelse.

På to centrale områder har Filminstituttet en væsentlig selvstændig formidlingsrolle:

Formidling af filmkunst og filmkultur – ved at:

- vise den brede filmkunst og filmhistorie, som ikke kommer i almindelige biografer.
- vise danskernes egen historie gennem Filmarkivets levende billeder.
- formidle filmene, så det skaber rum for fælles refleksion.

Udvikling af børn og unges film- og medieforståelse – ved at:

- understøtte børn og unges engagement i filmkunst og filmkultur.
- styrke filmmediets rolle som dannelses- og læringsrum, blandt andet i skoler.

Disse to roller ses udfoldet i Filminstituttets væsentligste filmformidlingskanaler:

- *Cinemathekets* tilbud om formidling af filmarven, filmklassikere og film fra hele verden på det store biograflærred for både voksne og børn i hele landet.
- Et interaktivt streamingsite, *Danmark på film*, der illustrerer Danmarks nyere historie i levende billeder via historiske filmklip og dokumentarfilm fra Filmarkivet.

De senere år har Cinemateket skruet op for antallet af særarrangementer, hvor filmene kombineres med instruktørbesøg, ekspertoplæg, afstemt mad og drikke – og musik som her, en Grease-sing-along med dans og fællessang før og under visningen af musicalhittet fra 1978. Siden Cinemateket begyndte at satse massivt på særarrangementer, har der været en publikumsstigning på 30 %. Ud af Cinematekets 2.500 visninger i 2017 var 750 eventvisninger.

- Aktiviteter, der understøtter filmforståelse hos børn og unge i skoleforløb og i daginstitutioner: streaming på *Filmcentralen/undervisning*, biografsamarbejderne *Med skolen i biografen* og *Børnebiffen* samt *FILM-X*-studierne, hvor børn kan lære at lave film.
- Streamingtjenesten *Filmstriben*, hvor Filminstituttet i samarbejde med Dansk BiblioteksCenter og landets biblioteker stiller kort- og dokumentarfilm, der har haft deres første visninger i biografer og tv, til rådighed til alle landets borgere.

Hertil kommer vidensbaseret formidling via drift af en netbaseret filmdatabase, forskningsbibliotek og forskningsbaseret arbejde i relation til arkiverne.

Filminstituttets indsats sikrer filmformidling, som ikke ville have fundet sted på rene kommercielle vilkår. En væsentlig del af formidlingen bør imidlertid ske i samarbejde med private og andre aktører. Målrettet satsning på formidling i samarbejde med andre er også den eneste mulighed for virkelig at udbygge formidlingen over hele landet. De hidtidige gode erfaringer med formidlingssamarbejder vil derfor blive udbygget i den kommende filmaftaleperiode.

Strategien for Filminstituttets filmformidling i den kommende aftaleperiode står således på tre ben:

- Videreudvikling af de eksisterende, brede formidlingskanaler, som Filminstituttet har etableret, herunder den særlige indsats for formidling til børn og unge.
- Udbygget formidling via eksterne parter ved hjælp af strategiske samarbejder og aktiv involvering af brugere og interessenter – både via egne aktiviteter og via støtte.
- Særskilt fokus på, at formidlingen skal komme alle danskere til gode uanset bopæl.

Strategien uddybes nærmere nedenfor, med udgangspunkt i hver af de fire formidlingskanaler.

Cinematket med events og nye samarbejder

Selvom streamingtjenester gør mange film tilgængelige i dag, er en del smalle film eller film fra væsentlige dele af verden fortsat vanskelige at få adgang til. Cinematket gør en forskel ved at sætte både kendte og mindre kendte film fra hele verden op på det store lærred, hvor de formidles, og der skabes fælles rum for refleksion. Cinematket sikrer sig, at der ikke vises film, der går i almindelige danske biografer.

Det er målet i fortsat stigende grad at have events og særarrangementer i Cinematket, hvor film sættes i perspektiv i form af introduktion fra instruktør eller eksperter, eller bliver koblet med livemusik, kulinariske oplevelser og lignende. I 2017 havde Cinematket 750 events og særarrangementer. Satsningen, der øger den filmkulturelle oplevelse, har været medvirkende til at skabe en betydelig publikumsvækst på ca. 30 % over de sidste to år, hvilket skal fastholdes og udbygges.

Med afsæt i filmaftalen for 2015-2018 er der arbejdet målrettet på, at Cinematkets filmformidling bliver tilgængelig i hele landet. Cinematket samarbejder i 2018 med 20 biografer via konceptet *Cinematket præsenterer*. Initiativet, der nu har kørt i to år, er et tilbud til danske biografer om visning af særligt udvalgte filmperler. Erfaringerne er, at visningerne møder interesse i hele landet, men også, at det kan være vanskeligt at tiltrække et større publikum i mindre byer, og at det tager tid at skabe kendskab og opbygge samarbejdsrelationer mellem de lokale kulturelle aktører, herunder både de frivillige og de professionelle.

På den baggrund arbejdes der fortsat på at udbrede Cinematekets aktiviteter på disse tre områder:

- *Cinemateksfilialer.* Erfaringerne med Cinemateksvisninger er særligt gode i Aarhus. Derfor er der i januar 2018, på forsøgsbasis, etableret en Cinemateksfilial i samarbejde med kunstbiografen Øst for Paradis, der stiller en stor biografsal til rådighed. Hvis erfaringerne er gode, er det hensigten at gøre samarbejdet permanent samt yderligere at åbne 1-2 filialer i andre større danske byer.
- *Cinemateksvisninger.* Samarbejdet *Cinemateket præsenterer* bevares og udbredes. De deltagende biografer er generelt tilfredse med det eksisterende koncept, og der vurderes at være basis for løbende at fastholde 20 deltagende biografer, blandt andet gennem samarbejder mellem den lokale biograf og biblioteker og kulturcentre.
- *Open Air-visninger* skal fremover være et fast element i satsningen på at styrke Cinematekets tilstedeværelse i hele landet i samarbejde med lokale samarbejdspartnere.

Formidling af danmarkshistorien i levende billeder

Med finansloven for 2016 fik Filminstituttet en fireårig ekstrabevilling på 17 mio. kr. til digitalisering af ældre, danske analoge dokumentarfilm, herunder lokalhistoriske film. Materialet udgør en væsentlig del af den fortsatte udbygning af det historiske streaming-site *Danmark på film*, hvor man via et danmarkskort kan se filmklip fra alle egne af landet, og hvor dokumentarfilm fortæller om forskellige forhold og perioder i Danmarks nyere historie. Brugere kan her medvirke til at udvikle fortællingerne, og 750 film er indtil videre lagt på sitet, der har haft over 2 millioner sidevisninger siden åbningen i 2015.

I takt med sitets udbygning vil Filminstituttet understøtte formidlingen i samarbejde med eksterne samarbejdspartnere. Dette vil ske i flere spor:

- Der etableres en samskabelsesmodel, hvor fx lokalarkiver, biblioteker og museer selv kan bidrage med lokale historier og uploade filmmateriale på *Danmark på film*. Dette skal styrke sitets samlede indhold og dækning af alle dele af Danmark med levende billeder og samtidig skabe en brugerinvolvering, der kan øge sitets lokale anvendelse.
- Filminstituttet vil årligt indgå 2-3 konkrete samarbejder med lokale museer om udstillinger, hvor filmhistorisk materiale inddrages som en central del. Konkret er der planlagt samarbejder med Forsorgsmuseet i Svendborg, Museum Sønderjylland og Brandts Klædefabrik i Odense.
- Filminstituttet vil årligt kuratere tematiske emner på *Danmark på film* og søge at indgå samarbejder med relevante aktører om formidling heraf.

Udvikling af formidlingen til børn og unge

Filminstituttet står for visninger og formidling af film til børn og unge i samarbejde med en række eksterne parter. Formidlingen når ud til en ganske betydelig del af danske børn og unge via flere kanaler.

Knap 90 % af landets folkeskoler abonnerer på *Filmcentralen/undervisning*, der havde 773.000 visninger i 2017. 240.000 børn deltog i skolebioordningen *Med skolen i biografen*, og 73.000 benyttede specialtilbuddet *Børnebiffen* for de yngste.

Cinemateket puster nyt liv i filmarven og beriger filmkulturen med formidling af værker, som ellers ikke ville finde vej til det store lærred. De senere år er aktiviteterne udvidet til hele landet. 20 biografer er med i initiativet Cinemateket præsenterer, og i januar 2018 åbnede Cinemateket en filial i Øst for Paradis i Aarhus med forventning om flere de kommende år. Open Air-arrangementer flere steder bidrager fortsat til levende og uformelle møder med filmene i centrum.

Filminstituttet understøtter børn og unges filmforståelse og kreative medskaben i skoler og i daginstitutioner. Det interaktive filmstudie FILM-X blev i 2017 besøgt af 9.500 børn og deres lærere. Med Skolen i Biografen er landsdækkende filmformidling i vækst med 83 % af landets kommuner som deltagere i ordningen, der sidste skoleår trak 240.000 elever i biografene. Og endelig dannede Børnebiffen for de 3-7-årige i 2017 rammen om en biograftur for 73.000 førskolebørn fra hele landet.

Filminstituttet anbefaler, at der sker en fortsat forankring af film- og mediekompetencer i skolen og for førskolebørn ved at fastholde og udvikle de eksisterende platforme:

- *Filmcentralen/undervisning* skal fremover stilles til rådighed online for førskolebørn i daginstitutionerne. I dag henvender sitet sig til landets skoler og gymnasiale uddannelser. Udbygningen er allerede i fuld gang med afsæt i en særbevilling fra Kulturministeriet og i samarbejde med pædagoger og daginstitutioner fra hele landet, herunder navnlig kulturregion Fyn. Der tages udgangspunkt i de pædagogiske læreplaner for børneinstitutionerne.
- *Filmstudier* for børn skal stilles til rådighed flere steder i landet med henblik på, at flere børn kan prøve kræfter med selv at lave film. De populære *FILM-X*-studier i København har været udbudt siden 2002 i samarbejde med Skoletjenesten. Filminstituttet vil klargøre teknikken og konceptet, så studiet kan udbredes til blandt andet folkebiblioteker. Det forventes, at en udbredelse kan ske i samarbejde med lokale partnere og medfinansieres via lokale midler og fonde, afhængig af den lokale interesse.
- *Med skolen i biografen* skal videreudvikles, så skolebioordningen imødekommer nye indholdsformater og skaber bedre sammenhæng mellem oplevelsen i biografen og læringen hjemme i klasseværelset via materialer på sitet *Filmcentralen/undervisning*.
- *Film- og medieforståelse* og filmmediets inddragelse i skolernes undervisning og i daginstitutioner skal styrkes ved at videreudvikle de eksisterende kanaler i samarbejde med læreruddannelserne, skoler, undervisningsforlag og Undervisningsministeriet samt via tilskud til eksterne filmpædagogiske initiativer.

Film på biblioteker og i kulturcentre

Filminstituttet har valgt fra årsskiftet 2017/2018 at samtænke tjenesten *Filmcentralen/alle* med *Filmstriben*, som forvaltes af Dansk BiblioteksCenter. Fremover lægges som udgangspunkt alle statsstøttede kort- og dokumentarfilm på *Filmstriben* efter filmens første liv i biografen og på tv. Herved kan danskerne via et bibliotekslogin se filmene hjemmefra. Endvidere kan bibliotekerne vise film for et publikum på biblioteket i alle tilmeldte kommuner. Filminstituttet stiller i første omgang ca. 370 film til rådighed på *Filmstriben*.

Filminstituttet har endvidere indledt en dialog med biblioteker og kulturcentre om at udbygge samarbejdet, så bibliotekerne og bibliotekarerne spiller en større rolle i den lokale filmformidling. Dette falder i tråd med det erklærede politiske mål for landets biblioteker om at indgå partnerskaber med andre offentlige instanser for at udvikle deres tilbud til borgerne, herunder også i relation til filmmediet. Det kan fx ske i form af filmklubber med udgangspunkt i *Filmstriben* eller sitet *Danmark på film*, ligesom bibliotekerne kan tage del i Cinemateksvisninger via deltagelse i *Cinemateket præsenterer*, som beskrevet.

Året er 1951. Omkring 12.000 tilskuere er mødt op til Fagenes Fest på Østerbro Stadion i København, arrangeret af arbejderbevægelsens avis Socialdemokraten. Her skal de overvære tjenerstafet, plankeløb for postbude, skorstensfejernes duel med bagerne, et dykkerløb og mange flere muntre påhit. Begivenheden kan opleves i et klip på Filminstituttets historiske streamingsite Danmark på film, som gennem ældre dokumentariske film, der de senere år er blevet digitaliseret, fortæller danmarkshistorien i levende billeder.

8

DIGITALISERING AF FILMARVEN

Digitaliseringen og tilgængeliggørelsen af historisk værdifulde filmklip og dokumentarfilm er i fuld gang takket være en ekstraordinær bevilling i 2016. Desværre rækker midlerne kun til en mindre del af samlingen. Med en ny statslig investering vil Filminstituttet kunne fastholde og styrke det vigtige arbejde med at genskabe Danmarks nyere historie på film.

Digitaliseringen af produktion, distribution og visning af film har et demokratiserende perspektiv, og der ligger både et kunstnerisk, kommercielt og formidlingsmæssigt potentiale i, at det nu er både lettere og billigere at producere og distribuere film. Nye film når hurtigere ud i flere biografer, ældre spillefilm kan gøres tilgængelige via kommercielle streamingsites, og langt flere film kan opleves ad flere kanaler end tidligere.

Filminstituttet har fremmet denne udvikling ved blandt andet at støtte biografernes overgang til digital teknologi og ved at samarbejde med Nordisk Film om digitaliseringen af mange ældre spillefilm. Desuden driver Filminstituttet flere digitale formidlingskanaler, der bringer filmarven – særligt ældre dokumentarfilm og optagelser af lokalhistorisk tilsnit – i spil i hele landet blandt borgere, i undervisningssektoren, på biblioteker, via tidsskrifter og forlag samt på museer.

Digitaliseringen af dansk film kan således betragtes som en distributions- og formidlingsmæssig succes, men har samtidig den slagside, at et meget stort antal ældre danske, analoge film er blevet utilgængelige, da skoler, biografer og online formidlingskanaler udelukkende kan vise digitale film. I dag er situationen den, at kun omkring én procent af de danske dokumentarfilm fra det 20. århundrede eksisterer som digitale film.

I oplægget til filmaftalen for 2015-2018 rettede Filminstituttet fokus mod den opgave, der ligger i at gøre rigdommen af ældre danske film tilgængelig, og modtog i 2016 en ekstraordinær finanslovsbevilling på 17 mio. kr. til digitalisering af dokumentarfilm og lokalhistoriske film. Bevillingen er fordelt over 2016-2019.

Desværre rækker denne nuværende bevilling kun til, at under 10 % af arkivets historiske dokumentarfilm (fra perioden 1930-85) digitaliseres og gøres tilgængelige. Med en investering på 10 mio. kr. årligt i den kommende aftaleperiode vil Filminstituttet kunne accelerere det nuværende digitaliserings- og formidlingsarbejde og fastholde den faglige ekspertise, der for øjeblikket genskaber Danmark nyere historie på film.

En stor del af filmene er statsligt producerede oplysnings- og dokumentarfilm, som Det Danske Filmmuseum – forløberer for Filminstituttet – begyndte at indsamle og bevare i 1941. De oplevelser, den indsigt og det verdensbillede, som disse film tilbyder, risikerer at gå i glemmebogen uden flere midler til digitaliseringsarbejdet.

Gode rammer for digitaliseringen er allerede på plads

Digitaliseringsarbejdet med udspring i den ekstraordinære bevilling er i fuld gang. På webportalen *Danmark på film* er der nu 750 film fordelt på omkring 1.400 filmklip spændt ud over portalens danmarkskort. De fleste danskere kan således finde filmklip fra netop deres hjemegn. Og med stadig større volumen følger større anvendelse.

Portalen har til dato haft 2 millioner sidevisninger. Brugerne er primært privatpersoner, men også museer, biblioteker og forlag bruger de digitale film.

Senest har de undervisningsforlag, der står bag historieundervisningsportaler, fået øje på den historiske filmarv, som således begynder at finde vej til klasselokaler landet over. Endvidere planlægges konkrete samarbejder med lokale museer, der ønsker at bruge filmene i deres formidlingsarbejde.

Filminstituttet har opbygget gode rammer for det videre digitaliseringsarbejde:

- Der er etableret et arbejdsflow, så digitaliseringen ikke behøver at foregå hos underleverandører. Indkøb af scanner, farve-gradere og rensemaskiner betyder, at digitaliseringen fremover kan foregå både hurtigere og billigere end før.
- En lang række dokumentarfilm er blevet udvalgt til digitalisering, og rettighedsmæssige forhold er under afklaring.
- Webportalen *Danmark på film* er blevet redesignet: ud over at være egnet til visning af geografisk fordelte filmklip af lokalhistorisk tilsnit fungerer den også som platform for tidstypiske dokumentarfilm, der afspejler Danmarks udvikling.

Anden fase med digitalisering af mindst 550 dokumentarfilm er netop igangsat. Titlerne er udvalgt efter tidsmæssig, emnemæssig og geografisk spredning og spejler dermed mange forskellige aspekter af danmarkshistorien.

Det gælder film om den nære og lokale historie, der kan formidles via danmarkskortet på *Danmark på film*. Portalen tilbyder også længere dokumentarfilm om centrale begivenheder og skilleveje i historien. Endelig er der lettere stof iblandt, som egner sig til formidling via sociale medier. Også sidste århundredes filmfolk elskede små film om katte og andet af den slags, der i dag går viralt på Facebook og YouTube. At møde særligt yngre og unge mediebrugere med dansk historie og kvalitetsindhold på de platforme, hvor de befinder sig, er også her en ambition for Filminstituttet.

Ekstra bevilling muliggør uvurderlig historieformidling

Udvælgelsen af dokumentarfilm og finregistreringen af de mange hyldemeter i arkivet har afdækket, hvor righoldige samlingerne er.

Det er slående, hvor mange ældre danske dokumentarfilm, der på forskellig vis handler om opbygningen af den moderne velfærdsstat, som Danmark er internationalt kendt for. Der er primært tale om statsligt producerede film om vigtige samfundsinstitutioner og -problemer, politiske kampagner og film om landbrugets, fiskeriets og de store virksomheders bidrag til at udvikle særligt efterkrigstidens Danmark. Hertil kommer værker om "store danskere" i det kunstneriske, kulturelle og politiske liv.

Tilsammen udgør disse film et værdifuldt vidnesbyrd om skabelsen af det moderne Danmark, som fortjener at blive sat i spil i nutidens fragmenterede mediebillede.

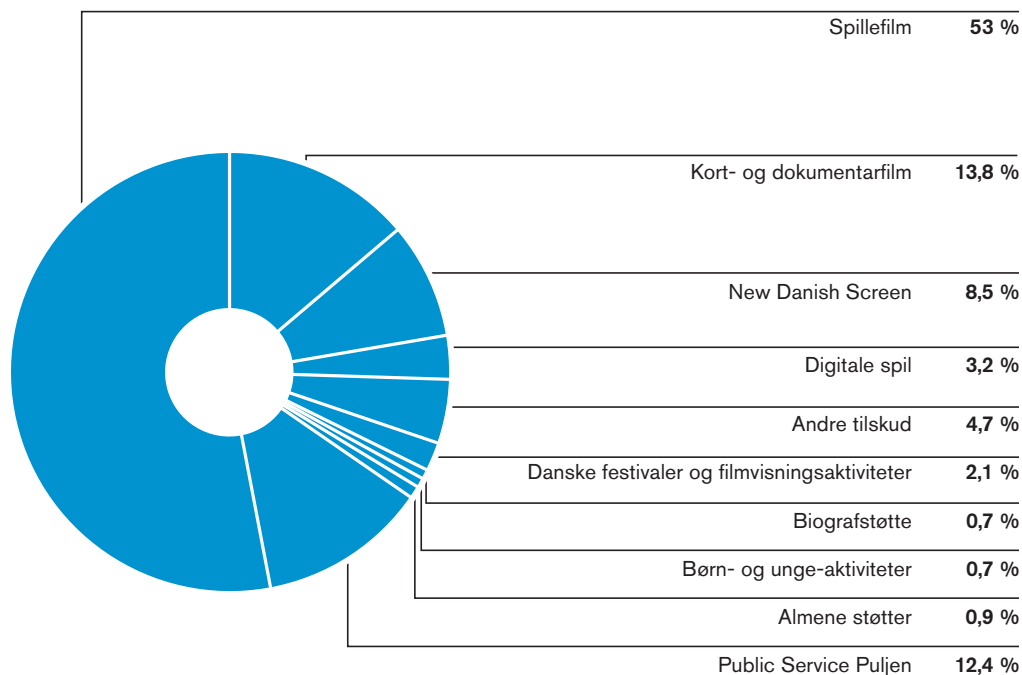
Den ambition kan desværre ikke realiseres inden for den nuværende bevilling. Derfor foreslår Filminstituttet, at området tilføres en ekstra investering på 10 mio. kr. årligt i den kommende aftaleperiode.

Kurateringen, digitaliseringen og formidlingen af historierne om det 20. århundredes officielle Danmark har et perspektiv, der rækker mange generationer frem. Det har uvurderlig betydning at have adgang til de fortællinger, som tidligere generationer fortalte med film, for ad den vej at sammenstykke et nuanceret og engagerende billede af Danmarks historie.

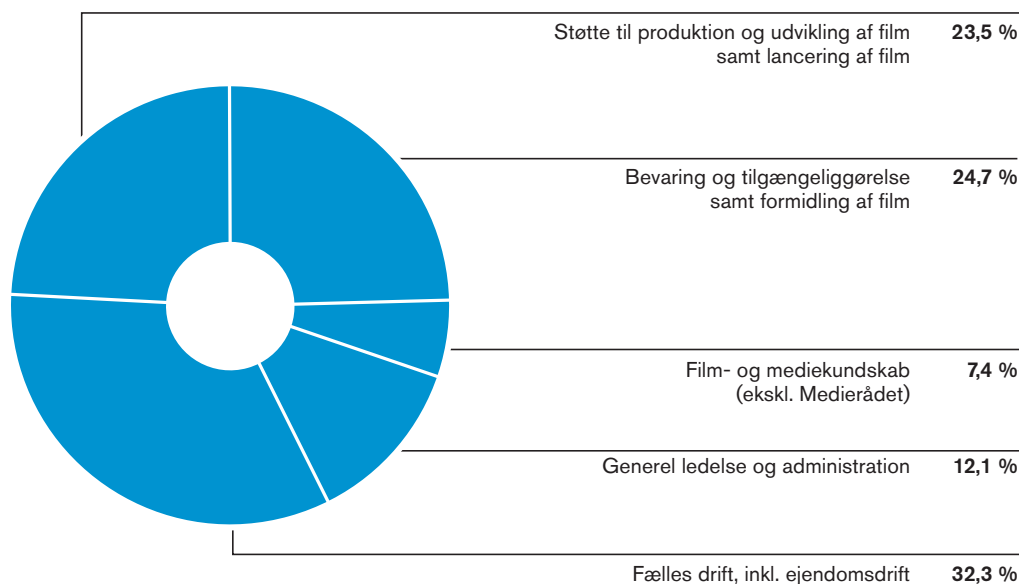
BUDGET

Det Danske Filminstituts tilskudsbudget er i 2018 på ca. 377,8 mio. kr.
Driftsbudgettet for 2018 er på ca. 119,9 mio. kr.

Fordeling af Filminstituttets tilskudsbudget

Fordeling af Filminstituttets driftsbudget

NØGLETAL

Filmstøtte 2017

Dansk hjemmemarkedsandel	20 %
Dansk premiereandel	14 %

Gennemsnitligt antal DFI-støttede produktioner pr. år / 2015-2017

Spillefilm med dansk hovedproducent	23
Herunder konsulentfilm	10
Herunder lavbudgetfilm	4
Herunder markedsfilm	9
Spillefilm med udenlandsk hovedproducent	8
Kort- og dokumentarfilm	36
New Danish Screen	33
Tværmedielle projekter	8
Spil (udviklings- og produktionsstøtte)	30

Gennemsnitligt antal danske film på større internationale filmfestivaler pr. år / 2015-2017

Sundance, Berlin, Cannes, Venedig, Toronto, San Sebastian og IDFA	26
---	----

Filmformidling antal / 2017

Cinematket – tilskuere	136.000
Cinematket – filialer	1
Biografer med cinemateksvisninger – hele landet (2018)	20
Det interaktive studie FILM-X – besøgende	9.500
Med skolen i biografen – tilskuere i hele landet	240.000
Børnebiffen – tilskuere i hele landet	73.000
Danmark på film – film og klip/afspilninger	2.100/342.000
Filmdatabasen – viste sider/unikke brugere	2,4/0,9 (mio.)
Filmcentralen/undervisning – visninger	773.000
Forskningsbiblioteket – besøgende	13.500
Filmfestivaler – støttede	32

Bevaring og tilgængeliggørelse antal / 2017

Sikrede og restaurerede spillefilm	8
Sikrede og restaurerede kort- og dokumentarfilm	38
Digitaliserede film	79

Det Danske Filminstitut

Det Danske Filminstitut er en statsinstitution under Kulturministeriet og blev oprettet i 1997 som en sammenlægning af de tre tidligere statslige institutioner Det Danske Filminstitut, Statens Filmcentral og Det Danske Filmmuseum.

Ifølge Filmloven er Filminstituttets hovedformål at fremme filmkunst, filmkultur og biografkultur i Danmark. Hovedopgaver består i at yde støtte til produktion og udvikling af film, at støtte lancering og formidling af film, at bevare, formidle og tilgængeliggøre filmarven samt at aldersklassificere og rådgive vedrørende film og levende billeder.

Filminstituttet ligger i København og har filmarkiver i Glostrup og Hillerød. Huset i København rummer en række publikumsrettede filmaktiviteter såsom Cinematekets biografer, bibliotek, billed- og plakatarxiv, filmstudiet FILM-X, en cafe og restauranten SULT.

